

Fylkesmannen i Finnmark
Finnmárkku fylkkamánni

KOMMUNEREFORMEN

FYLKESMANNENS FAGLIGE TILRÅDNING TIL
FREMTIDIG KOMMUNESTRUKTUR FOR FINNMARK
FYLKE

7. oktober 2016

INNHALDSFORTEGNESLE

1	SAMMENDRAG	3
2	INNLEDNING – FORORD	5
3	BAKGRUNN	6
3.1	Proessen – deltakelse og medvirkning.....	6
4	FYLKESMANNENS TILRÅDNING OM KOMMUNESTRUKTUR I FYLKET	8
4.1	Tilråding om fremtidig kommunestruktur i Finnmark	8
4.1.1	Generelt	8
4.1.2	Hammerfest og Kvalsund kommuner	9
4.1.3	Kommuner positive til å danne nye kommuner.....	10
4.1.4	Vurdering utover frivillighet.....	10
4.1.5	Illustrert fylkesmannens vurdering om 15 kommuner	13
4.2	Gjenstående utfordringer	13
4.2.1	På lengre sikt.....	14
4.2.2	Mellomlang sikt.....	16
4.3	Eventuelle grenseendringer og fylkesvise utfordringer.....	17
5	NÆRMERE BEGRUNNELSE FOR TILRÅDNING – VURDERING AV HELHETEN I FYLKET	19
5.1	Innledning	19
5.2	Metode	20
5.3	Avstand og befolkningsgrunnlag	20
5.4	Samferdsel som faktor i nye kommuner.....	23
5.5	Interkommunalt samarbeid.....	24
5.6	Samfunns- og næringsutvikling.....	24
5.7	Forholdet til samisk språk	25
5.8	Forholdene til reindrift	26
5.9	Å danne nye kommuner	27
5.10	Kommunene jfr målene i reformen – oppsummert.....	28
5.10.1	2002 Vardø kommune	28
5.10.2	2003 Vadsø kommune	29
5.10.3	2004 Hammerfest kommune.....	31
5.10.4	2011 Kautokeino kommune	32
5.10.5	2012 Alta kommune	33

5.10.6	2014 Loppa kommune	34
5.10.7	2015 Hasvik kommune	36
5.10.8	2017 Kvalsund kommune.....	37
5.10.9	2018 Måsøy kommune	38
5.10.10	2019 Nordkapp kommune.....	39
5.10.11	2020 Porsanger kommune.....	40
5.10.12	2021 Karasjok kommune	42
5.10.13	2022 Lebesby kommune.....	43
5.10.14	2023 Gamvik kommune	45
5.10.15	2024 Berlevåg kommune	46
5.10.16	2025 Tana kommune	48
5.10.17	2027 Nesseby kommune	49
5.10.18	2028 Båtsfjord kommune	52
5.10.19	2030 Sør-Varanger kommune.....	53
6	VEDLEGG	0
6.1	Oppsummert prosess og vedtak – kommunereformen i Finnmark.....	0
6.2	Demografi – aldersfordelt pr. kommune	0
6.3	Kommunebilder	1

1 SAMMENDRAG

Juni 2014 ga Stortinget sin tilslutning til Regjeringens forslag om å gjennomføre en kommunereform med målsetting om å skape mer robuste kommuner som er i bedre stand til å møte fremtidens velferdsoppgaver. De fire overordnede målene for reformen er følgende:

- Gode og likeverdige tjenester
- Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
- Bærekraftig og robust kommune
- Styrket lokaldemokrati og flere kommunale oppgaver

Fylkesmennene ble tillagt et særlig ansvar for å følge opp prosessen mot kommunene og å komme med den faglige tilrådingen som nå foreligger. Spørsmålet om hvorvidt eller i hvor stor grad en kan oppnå de fire uttrykte hovedmål, eller om Finnmark er for stort og for spredtbyggd, har stått sentralt. Vi har vurdert dette spørsmålet og de overordnede målsetningene opp mot kommunenes, Fylkesmannens og eksterne kartlegginger.

Kartleggingsarbeidet har avdekket klare utfordringer på viktige tjenesteområder i kommunene. Utfordringene er blant annet knyttet til små og svake fagmiljø, høy turnover, rekruttering og mangler i den styringsmessige oppfølgingen av kommunenes ansvarsområder. Dette er utfordringer som uansett må løses av kommunene med bistand fra Fylkesmannen.

For de fleste av fylkets kommuner vil det oppleves det utfordrende å nå et mål om å bli en folkerik kommune i den størrelsesorden reformen legger opp til. Det er imidlertid Fylkesmannens oppgave å påpeke overfor disse kommunene at dagens kapasitet og kompetanse på flere områder allerede oppleves begrenset og på sikt kan bli *for* begrenset. Kapasitets- og kompetanseutfordringer vil forsterkes når kommunene tilføres nye oppgaver. Kravene til ledelse, styring og planlegging økes tilsvarende.

En annen langsiktig utfordring for kommunene i Finnmark, er den demografiske utviklingen med en stadig eldre befolkning. Det vil kreve endringer i prioriteringen mellom kommunale tjenester og øker kravet til kompetanse og kapasitet i kommunen. I tillegg vil de fleste kommunene som allerede er små, bli enda mindre i framtiden.

En fremtidig utvikling mot større kommuner i landet generelt, bidrar til økte utfordringer for Finnmarks små kommuner dersom en legger til grunn økte oppgaver for kommunene. Gapet mellom store og små kommuner forventes å øke ytterligere. Dersom en skal holde fast på et prinsipp om generalistkommunen, må man søke mot større kommuneenheter for å kunne ivareta økt ansvar og flere oppgaver.

Fylkesmannen mener kommunene må styrkes som velferdsprodusenter og at dette kan oppnås ved å bygge større og sterkere fagmiljø. Nye og større kommuner er et virkemiddel i denne sammenhengen. Det samiske perspektivet innenfor språkforvaltning er ivaretatt gjennom dialogen og medvirkningen med kommunene og Sametinget. Aktive utviklingstiltak innenfor samferdsel og teknologisk infrastruktur vil dempe problemer knyttet til avstander.

I vår tilrådning legger vi de kommunale prosessene og kommunestyrenes vedtak til grunn. Det er to kommuner som har vedtatt å slå seg sammen, to kommuner er åpne for videre prosess og to kommuner har satt enten tvang eller frivillighet som betingelse for å gå videre i en sammenslåingsprosess. Videre arbeid med å danne nye kommuner er imidlertid betinget av tilstrekkelig grad av frivillighet og videreføring av nasjonale prosesser.

Oppsummert vil Fylkesmannen i Finnmark:

- **På bakgrunn av frivillighet tilråde en sammenslåing av Kvalsund og Hammerfest kommune.**
- **Forutsatt at det er aktuelt å gå utover frivillighetsprinsippet, fremme faglig tilrådning som samlet gir en modell med 15 kommuner i Finnmark. Dette innebærer at de seks kommunene Alta/Loppa, Gamvik/Lebesby og Nesseby/Tana går sammen om å danne tre nye kommuner.**

Kvænangen som en del av Alta og Loppa støttes, slik det fremkommer av Fylkesmannen i Troms sin tilrådning, forutsatt at det er aktuelt å gå utover frivillighetsprinsippet.

- **Tilråde at kommunereformen videreføres med et langsiktig mål om å utvikle Finnmark mot 5-6 regioner.**
- **På mellomlang sikt oppfordres kommunene til å gjenoppta naboprosesser med intensjon om å danne nye kommuner.**

2 INNLEDNING – FORORD

Finnmark preges i dag av rimelig høy aktivitet og positiv utvikling på de fleste samfunnsområder. Til tross for noen større nedleggelse, ligger arbeidsledigheten ned mot landssnittet, som er lavt sett hen til de strukturelle utfordringer fylket har. Vi opplever fortsatt positiv befolkningsutvikling for fylket som helhet, selv om den er noe dempet sammenlignet med de foregående år. Til tross for mange utfordringer på beredskapsområdet, er det trygt og godt å bo i Finnmark og fylket byr på mange opplevelsesmuligheter og fritidsaktiviteter.

Framover er det fortsatt grunnlag for optimisme og muligheter for videre vekst, basert på fylkets strategiske beliggenhet med store naturressurser på bunn og i grunn og økende verdiskapning innenfor de marine næringene. Ressurssituasjonen i havet er god, med fortsatt høye kvoter for de tradisjonelle arter og nye ressurser. Det er muligheter for fortsatt vekst innen oppdrett, vi registrerer optimisme innenfor reiseliv og positiv utvikling på kompetansesiden med campus etter hvert flere steder i fylket. Fylkesmannen bidrar med relevante innspill om finnmarksnaturen for å sikre en bærekraftig utvikling.

Situasjonen og utsiktene varierer likevel noe mellom de ulike deler av fylket, knyttet til sviktende lønnsomhet innenfor deler av næringslivet, stram kommuneøkonomi, demografiendringer og behov for omstillinger i næringslivet og effektivisering i forvaltningen, som gir utslag i aktiviteten. Naturlig folketilvekst er lav og utflyttingen til rest-Norge er stabil og høy. Det er således innflytting fra utlandet som styrer folketilveksten i mange kommuner. Befolkningsframskrivninger indikerer fortsatt nedgang i kyst- og innlandskommunene. Det er grunn til å følge befolkningsutviklingen nøye framover og iverksette tiltak som kan dempe eller snu utviklingen.

Viktige utfordringer for en framtidig positiv utvikling i fylket synes fortsatt å være knyttet til bedre styring og styrka kommuneøkonomi for å serve befolkningen på tunge rettighetsbaserte områder, mer konkrete og oppdaterte planverk for god samfunnsutvikling og attraktive offentlige og private tjenestetilbud for å sikre lysten til fortsatt å bo i fylket.

Gjennom arbeidet med kommunestrukturprosessene er det avdekket klare utfordringer i tjenesteytingen på viktige tjenesteområder bla knyttet til svake fagmiljø, høy turnover, rekrutteringsutfordringer og mangler i den styringsmessige oppfølgingen av kommunenes ansvarsområder. Dette samsvarer med både Fylkesmannens innsikt og ulike eksterne kartlegginger.

Ett tiltak for å motvirke slike utviklingstrekk vil være å etablere tyngre forvaltningsenheter som representerer mer robuste tjenestenivå.

3 BAKGRUNN

I Juni 2014 ga Stortinget sin tilslutning til Regjeringens forslag om å gjennomføre en kommunereform, med den hensikt å legge til rette for kommunesammenslåinger med gitte overordnede målsettinger.

Reformens målsetting er således å skape mer robuste kommuner slik at de er i bedre stand til å møte fremtidens velferdsoppgaver, samt å styrke lokaldemokratiet.

3.1 Prosessen – deltakelse og medvirkning

Fylkesmennene ble tillagt et særlig ansvar for å følge opp prosessen mot kommunene og Fylkesmannen gjennomførte oppstartsmøte september 2014 med kommunene i Finnmark. Prosessen fram mot endelig beslutning om kommunestruktur, med vedtak i kommunestyrene ble fastsatt til innen 1. juli 2016.

Fylkesmannen har i samarbeid med kommunene utarbeidet et kommunebilde som viser kommunens styrker og svakheter. Ved å ferdigstillelse kommunebildet har kommunen utredet hva det innebærer å være egen kommune i dag - det såkalte null alternativet. Derneft er det for de fleste av fylkets kommuner utredet konsekvensene ved å slå seg sammen med en eller flere nabokommuner. Fylkesmannen har bevilget skjønnsmidler til disse prosessene, som skal belyse hvorvidt kommunen kan eller bør stå alene i et 20-30 års fremtidsperspektiv.

Statsråden for Kommunal- og moderniseringsdepartementet skriver i brev av oktober 2015, at det ikke er tilstrekkelig nok å utrede nullalternativet. Kommunen må i tillegg ha gjennomført en bred forankret og grundig prosess med sine nabokommuner.

Ved behandlingen av Prop. 121 S (2014–2015) Kommuneproposisjonen 2016 viser stortingsflertallet til Innst. 300 S (2013-2014) om at "*alle kommuner har utredningsplikt i kommunereforma*". Innstilling 375 S (2014-2015) utdyper flertallet at de med utredningsplikt "[...] *legg til grunn at alle kommunar skal ta aktivt del i kommunereforma. Dette inneber blant anna å ha dialog med nabokommunar, utgreie og vurdere aktuelle alternativ for så å ta stilling til om og i så fall kva kommunar ein ønskjer å gå saman med innan 1. juli.*"

Ungdomsmedvirkning, involvering av fagforeninger, næringsliv og andre viktige samfunnsaktører har vært viktig for å få til gode lokale kommunale prosesser.

Fylkesmannen har forventet at det var gjort en vurdering av hvorvidt kommunen, gjennom en ny kommune eller på egen hånd, er i stand til å løse lovpålagte oppgaver og håndtere utfordringene denne står overfor - i dag og 20-30 år fram i tid. Det har vært avgjørende at kommunens innbyggere fikk klare svar på hvilke utfordringer og

muligheter som ligger i en eventuelt ny kommune. Dette var ikke minst viktig i forkant av innbyggerhøringer.

Fylkesmannen har vurdert prosessene som lå bak vedtaket, hvor politisk forankring og innbyggerinvolvering sto sentralt. Videre har Fylkesmannen vurdert om vedtakene er gjort er i tråd hovedmålene i reformen, basert på grundige utredninger for eksempel i form av statusbilde, utredninger, intensjonsavtaler og et godt saksframlegg til kommunestyret med reelle alternativer.

Fylkesmannen vurderer i så henseende at de aller fleste kommuner i Finnmark fylke har tatt utredningsansvaret på alvor og gjennomført et tilfredsstillende arbeid med sine utredninger. Arbeidet med kommunereformen har resultert i gode utredninger og bidratt til å løfte viktige diskusjoner i kommunestyrene om samfunnsmessige utviklingstrekk og kvalitet i tjenesteproduksjonen.

Fylkesmannen mener således at det stort sett er gjennomført en god prosess i fylket og at denne tilfredsstillende føringene i kommuneproposisjonen. Fylkesmannen vil gi honnør for det arbeidet flere av kommunene har gjennomført. Likevel bemerkes det at noen kommuner ikke har gjort et tilfredsstillende arbeid med å analysere utfordringer innenfor egne tjenesteområder, samt at noen få kommuner i liten grad har deltatt i reformarbeidet. De ønskelige prosessene har vært begrenset og dels raske. Fylkesmannen har i hele prosessen fulgt opp kommunene tett, med både veiledning, mild påvirkning, kommunebesøk og konferanser.

Det vises i sin helhet til vedleggene i kapitel 6 for den enkelte kommunes arbeid med kommunebildet, eventuelle selvstendige kommunale utredninger, eksterne utredninger og de kommunale saksfremstillinger med vedtak og vedlegg.

Etter at kommunen har gjort sitt vedtak, skal Fylkesmannen på selvstendig grunnlag gi en faglig tilrådning som tar utgangspunkt i målene for reformen, kriteriene for god kommunestruktur og de lokale prosesser. Med utgangspunkt i de lokale prosessene, ferdige statusbilder, føringer fra KMD og egne vurderinger, gjør Fylkesmannen en selvstendig vurdering av kommunestrukturen i Finnmark innen fristen 1. oktober 2016.

For Fylkesmannen har det vært viktig å ha en åpen og ryddig prosess overfor kommunene. Fylkesmannen har derfor i det etterfølgende arbeidet sensommer 2016, invitert til og gjennomført møter med kommunene i de tilfeller hvor slike endringer er vurdert – før Fylkesmannens anbefaling foreligger.

4 FYLKESMANNENS TILRÅDNING OM KOMMUNESTRUKTUR I FYLKET

4.1 Tilrådning om fremtidig kommunestruktur i Finnmark

4.1.1 Generelt

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har i brev av 30. november 2015 lagt til grunn at fylkesmennene skal gi et råd om en fremtidig kommunestruktur i fylket. Denne tilrådning må baseres på en avveining av de lokale prosessene og vedtak, sett opp mot målene for reformen og kriteriene for en god kommunestruktur.

- Innen fristen 1. juli 2016 foreligger i Finnmark fylke 2 kommuner med positive vedtak om sammenslåing med hverandre, Kvalsund og Hammerfest kommuner.
- Ytterligere 2 kommuner, Alta og Vadsø, er åpne for videre prosesser med sammenslåing som mål, men kommunene står uten positive vedtak om videre prosess i aktuelle nabokommuner.
- To kommuner har fattet betingede vedtak om sammenslåing. Tana kommune har stilt seg åpen til sammenslåing dersom det foreligger frivillighet fra nabokommuner og Berlevåg kommune åpner for videre prosess dersom tvang innføres.

Finnmark fylke har på grunn av lavt folketall, en del utfordringer som medfører at en ensidig ikke kan basere seg på kommunestørrelser på mellom 15.000 – 20.000 innbyggere, slik ekspertutvalgets i sin anbefaling legger til grunn.

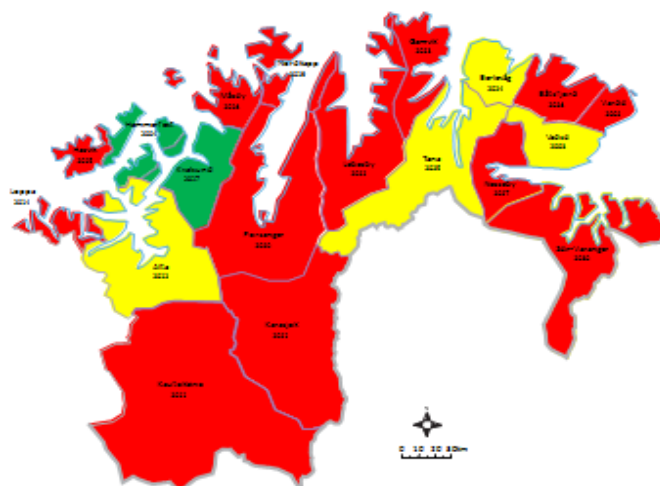
Det er et faktum at det for Finnmark fylke foreligger betydelige geografiske utfordringer, med store avstander, punktbosetting og dels meget svakt befolkningsgrunnlag/liten bosetting, hvilket gir at nærmest uansett hvor mange kommuner som søker sammenslåing, fordrer dette ytterligere tiltak for å fremstå som stor og robust fra et innbyggerantall perspektiv.

Dersom en utelukkende legger til grunn å søke kommunesammenslåing utfra antallet innbyggere, vil en med de gitte avstandsutfordringer ikke nødvendigvis sikre funksjonelle bo- og samfunnsutviklingsområder eller sikre gode og slagkraftige demokratiske arenaer.

Samtidig er det en betydelig utfordring i et fremtidsperspektiv at flere av fylkets 19 kommuner fremstår som meget små i folketall og med begrenset kompetanse og kapasitet og som i et fremtidsbilde må oppleves utfordrende med gradvis synkende innbyggerantall og med en befolkning som samtidig blir eldre.

Basert på Stortingets mål med reformen, vil en fremtidig kommunestruktur for Finnmark fylke måtte bestå av betydelig færre kommuner. Stortinget har samtidig vedtatt at eventuelle sammenslåinger av kommuner skal baseres på reell frivillighet.

Vedtakene i kommunene er summert opp i nedenforstående kart.

Figur 1 - Vedtak tilknyttet kommunereformen i Finnmark pr. 01.07.16

ÅPNER FOR VIDERE PROSESS

1. 2 kommuner vedtatt sammenslått
2. 4 kommuner åpner for videre prosess, under visse betingelser
3. 13 sier nei til videre prosess

4.1.2 Hammerfest og Kvalsund kommuner

Som nevnt har Hammerfest og Kvalsund kommuner fattet vedtak om sammenslåing

- Fylkesmannen vil dermed fremme tilråding om at **Hammerfest og Kvalsund** blir en kommune innen 2020.

Måsøy kommune har sammen med de nevnte kommunene deltatt i reformprosessen fram mot endelige vedtak i kommunestyret. De har vurdert hvorvidt disse skulle være med å danne en ny kommune med Kvalsund og Hammerfest. Basert på et enstemmig nei i kommunestyret, samt om lag $\frac{3}{4}$ flertall i folkeavstemming for å fortsette som egen kommune, har Måsøy trukket seg fra videre samarbeid.

Fylkesmannen har i møte med formannskapet medio september reist spørsmål om hvorvidt kommunen bør gjenoppta arbeidet i lys av forlenget frist ut året. Måsøy kommunestyre vil formelt ikke behandle dette før medio oktober, men på bakgrunn av tilbakemeldinger om kommunens standpunkt har Fylkesmannen valgt ikke å la

Måsøy inngå i tilrådingen i denne omgang.

4.1.3 Kommuner positive til å danne nye kommuner

I tillegg til dette frivillige sammenslåingsvedtak, er det ytterligere fire kommuner som stiller seg positive til videre samarbeid (illustrert i figur 1). Disse kommunene mangler imidlertid nødvendig tilslutning fra nabokommuner.

Kommunene Alta og Vadsø stiller seg positive til videre drøftinger og diskusjoner om samarbeid/sammenslåing med aktuelle nabokommuner uten særskilte forbehold.

Berlevåg kommune ønsker primært å stå som egen kommune. Ved eventuell påtvunget sammenslåing, foretrekkes en storkommune i Øst-Finnmark.

Tana kommune mener endring i kommunestruktur må baseres på frivillighet og kan ikke «tvinge» seg på kommuner som ikke ønsker sammenslåing.

Samtlige av disse fire nevnte kommuner er behandlet i de etterfølgende vurderinger.

4.1.4 Vurdering utover frivillighet

Fylkesmannen er bedt om å vurdere og fremme forslag om en faglig tilråding for ny framtidig kommunestruktur i Finnmark. Vi har derfor gjort en vurdering av ytterligere kommuner som kan tilrådes å danne ny kommune, for samlet å fremstå som nye robuste kommuner.

Flere av kommunene kan i et fremtidsperspektiv vurderes å være relativt små og derfor sårbare med hensyn til omfang og kapasitet i tjenesteytingen, samt oppleve utfordringer i forhold til aktiv samfunnsutvikling med utøvelse av helhetlig, langsiktig og effektiv planlegging og utvikling mot naturlige bo- og arbeidsmarkedsregioner.

Vi har utfra målene med reformen, kriteriene for god kommunestruktur, tilbakemeldinger fra prosessen og eget kunnskapsgrunnlag vurdert at ytterligere 6 kommuner bør danne nye kommuner. Dette er kommunene Lebesby og Gamvik, Nesseby og Tana, samt Loppa og Alta. For denne siste konstellasjonen vurderes også Kvæningen fra Troms fylke.

En sammenslåing av disse 6 kommunene til tre, vil nødvendigvis ikke nå reformmålene fullt ut, men er likevel en naturlig og gradvis utvikling i retning av mer robusthet i form av mer kapasitet, kompetanse og distanse i organisasjonen. Det er for disse kommuner gode geografiske forutsetninger for en sammenslåing. Ved å danne nye kommuner styrkes tjenesteytelsen. Ved aktiv rolle i samfunnsutviklingen, vil synergier mellom kommuner bedre kunne utnyttes og virke utfyllende og komplementære for hverandre både i tjenestene, men og i næringssammenheng.

- Vurderingen er dermed at **Lebesby** og **Gamvik** bør danne en ny kommune. De geografiske forutsetningene er til stede, med kort avstand mellom kommunesentrene. Disse kommuner har i reformperioden hatt gode dialoger, utarbeidet en intensjonsavtale, dog uten formelt vedtak, og gjennomført flere forhandlingsmøter. Møtene viser til muligheter for flere positive utviklingstrekk både innenfor en styrket og mer robust tjenesteytelse, samt utnyttelse av potensialer som ligger i nærings- samfunnsutviklingen, ved å være en kommune. Kommunene opplever åpenbare utfordringer ved å være små. Kommunene er i størrelsesorden 1100-1300 innbyggere og har utstrakte interkommunale samarbeidsløsninger, som ikke nødvendigvis vil fremstå som en fullgod langsiktig løsning. Likevel stanset prosessen opp kort tid før den endelige behandling i de respektive kommunestyrer. Tilsynelatende er begrunnelsen for dette at en sammenslåing vil innebære bortfall av et kommunesenter og at en ikke kan enes hvor et fremtidig kommunesenter skal lokaliseres. Disse kommunene har og i en tidligere utredning fra 2005, vært vurdert og anbefalt slått sammen.
- Kommunene **Nesseby** og **Tana** bør danne en ny kommune. De geografiske forutsetningene for en sammenslåing er tilstede, med en avstand på 15 km mellom kommunesentrene. I likhet med de aller fleste kommuner i Finnmark, er også dette små kommuner. Nesseby har i underkant av 1000 innbyggere og Tana i underkant av 3000 innbyggere. Begge kommuner er en del av det samiske språkforvaltningsområdet og en større kommune vil kunne styrke den samiske identitet, kultur og språkutvikling. Tana kommune har stilt seg åpen til en videre prosess, dersom det foreligger frivillighet. Nesseby kommune har utredet mulig sammenslåing mot Sør-Varanger med en avstand på 123 km mellom kommunesentrene. Utredningen førte til en forhandling om intensjonsavtale som ikke ble vedtatt.

Fylkesmannen mener at det foreligger både gode geografiske og kulturelle forutsetninger for å danne en ny kommune med Nesseby og Tana. En samlet kommune kan fremme bedre politisk medvirkning og styring innenfor en rekke tjenesteområder hvor det allerede i dag er samarbeid via interkommunale tjenester. Dannelsen av en ny kommune vil kunne styrke og effektivisere administrative tjenester og oppgaver. En samlet kommune kan gi en ny kommune med bedre kapasitet og styrket kompetanse til å ivareta og videreutvikle lovpålagte oppgaver, både velferdstjenester og myndighetsoppgaver.

Det vises til kapittel 4.3 vedrørende eventuelle forhold som berører grenseendringer for Tana kommune, som følge av innbyggerinitiativ.

- Avslutningsvis er det fylkesmannens vurdering at **Alta** og **Loppa** og **Kvænangen** bør danne en ny kommune. Det vises til kapittel 4.3 vedrørende

grensejusteringen dette innebærer mellom Finnmark og Troms fylke.

Alta er fylkets største kommune med over 20.000 innbyggere, mens Loppa er blant de minste kommuner i fylket. Alta kommune har utarbeidet en intensjonsavtale med Loppa og Kvæningen kommune i Troms. Et enstemmig kommunestyre i Kvæningen har valgt å beholde Kvæningen som egen kommune, mens et flertallsvedtak i Loppa ønsker videreføring som egen kommune. I tillegg er det gjennomført en ekstern vurdering med Alta i en større kommunesammenslåing med Loppa, Kautokeino og Kvæningen. Konklusjonen fra dette er at Alta, Kvæningen og Loppa anses å være større fordeler med enn ulemper, ved en sammenslåing, men at dette i stor grad påvirkes av hvilke valg kommunene tar i den videre prosess med å danne ny kommune. Utredningen anbefaler ikke at Kautokeino bør være en del av en slik storkommune grunnet avstand, dels kulturelle forskjeller og forholdet til lokaldemokratiet.

Øykommunen Loppa med en befolkning på om lag 950 innbyggere, med en relativ desentral tjenesteyting, opplever store utfordringer i tjenesteytingen. Fremskrevet befolkningsutvikling viser en nedgang på ca. 37 % mot år 2040. I tillegg til å være svært sårbar med liten kapasitet og kompetanse, oppleves store utfordringer med å være en samordnet samfunnsutvikler. Selv om det størrelsesmessig er store forskjeller mellom kommunene, vurderes det og å være gode synergier både innenfor tjenesteyting og næringsutvikling ved å danne en ny kommune. Ved å slå seg sammen med Alta, vil Loppa kommune sikres god tilgang på kapasitet, kompetanse og nødvendig avstand i organisasjonen. Den nye kommunen vil også kunne tilrettelegge for næringsutvikling på en helt annen måte, med en samordnet plan og god tilgang til viktige næringsarealer særskilt innenfor maritim industri, havbruk og lignende.

Etter Fylkesmannens vurdering, vil en sammenslåing fremstå som særskilt komplementær ved at kommunene kan trekke vekslers på hverandres styrker både innen velferdsproduksjon og samfunnsutvikling.

For Kvæningen har Fylkesmannen i Troms følgende tilrådning:

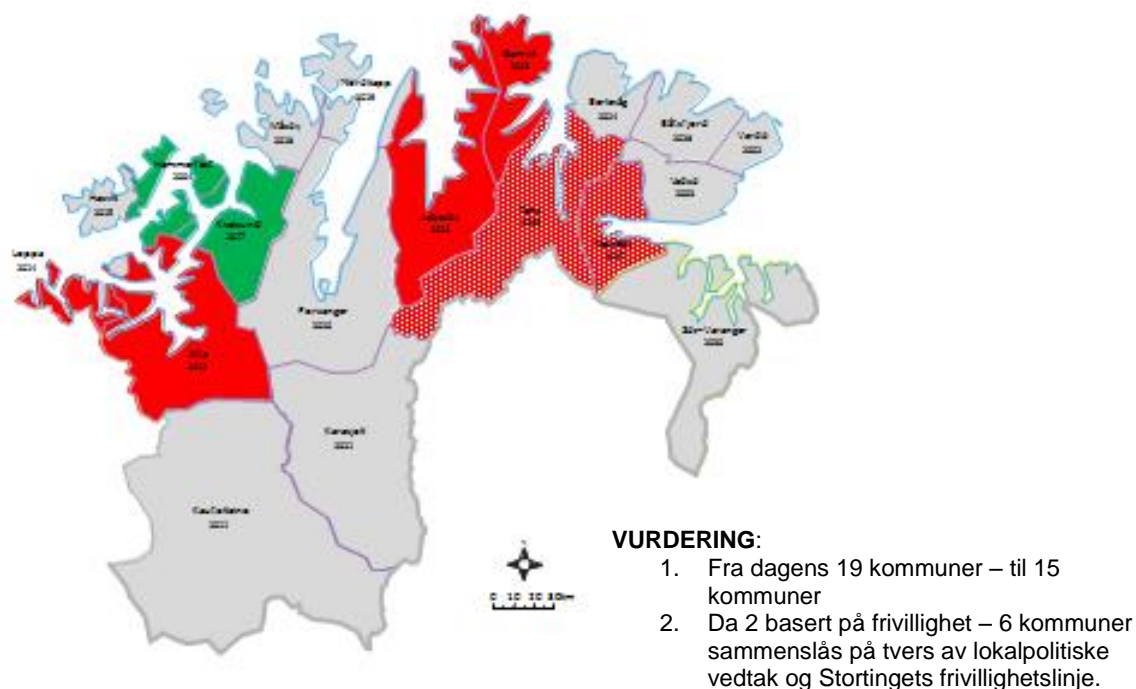
«Fylkesmannen tilrår at Kvæningen kommune tar opp prosessen med kommunene Alta og Loppa med sikte på sammenslåing til en ny kommune fra 1.1.2020. Fylkesmannen tilrår at Stortinget vedtar en slik sammenslåing fra 1.1.2020 uavhengig av positivt kommunestyrevedtak.

Unntaket er dersom Kvæningen kommune skulle treffe kommunestyrevedtak om å slå seg sammen med Nordreisa. I så fall tilrår Fylkesmannen at Stortinget vedtar en slik sammenslåing fra 1.1.2020»

Den vurderte løsning legger til grunn de mest åpenbare sammenslåingsalternativ basert på mindre kompliserte geografiske utfordringer, allerede nære og etablerte samarbeidsforhold og relativt åpenbare synergier ved sammenslåing.

- **Fylkesmannen vil, dersom det er aktuelt å gå utover frivillig vedtatte kommunesammenslåinger, foreslå at nevnte 3 vurderinger – Gamvik / Lebesby, Nesseby / Tana og Alta / Loppa / Kvænangen - besluttes realisert. Gjennom disse trinnene vil Finnmark fylke endres fra 19 til 15 kommuner.**

4.1.5 Illustrert fylkesmannens vurdering om 15 kommuner

Figur 2 - Vurdering om 15 kommuner i Finnmark Fylke

4.2 Gjenstående utfordringer

Avslutningsvis presenteres tanker for en kommunestruktur på lengre sikt, samt en mellomløsning på mellomlang sikt.

Både den langsiktige og mellomlangtsiktige løsning forutsetter at virkemidler for å få til slike løsninger gjøres tilgjengelig.

4.2.1 På lengre sikt.

Selv med den faglige tilråding som ligger i Fylkesmannens forslag, vil en kunne hevde at en ikke vil nå målene om tilstrekkelig gode og likeverdige tjenester og at kommunene dermed fremstår vesentlig mer robust.

Gitt en kommunestruktur med de vurderte 15 kommuner, vil fylket fortsatt ha flere mindre kommuner som kan oppleve utfordringer knyttet til kapasitet- og kompetanse, samt manglende avstand i forvaltningen. Kommunens vesentligste rolle er å være garantist som velferdsprodusent, tjenesteyter, ivareta lov- og kvalitetskrav samt legge til rette for næring- og samfunnsutviklingstiltak. At kommunen i dag kan levere tilstrekkelig kompetanse og kapasitet innenfor samtlige tjenesteområder er forutsetninger for at kommunen i et fremtidsbilde kan håndtere ivaretagelsen av nye oppgaver. Likeså at kommunen har utviklet og vedtatt alt nødvendig planverk og internkontroll, slik at denne er sikret formålstjenlig styring innenfor tjeneste, samfunn- og næringsutvikling samt samfunnssikkerhetsområdet.

Det er fortsatt i betydelig grad utfordringer til stede og Fylkesmannen velger å skissere en kommunestruktur på lengre sikt, hvor en kan arbeide frem løsninger som kan skape større kommuner i antall innbyggere, som kan fremstå mer robust og utvikles mot naturlige bo- og arbeidsmarkedsregioner. Dette vil bli geografisk store kommuner. Dermed velger vi å skissere en regionmodell i hovedtrekk langs de vurderinger som tidligere er gjennomført av en fremtidig kommunestruktur for Finnmark. Denne ble i sin tid gjennomført av en utredningsgruppe i regi av Kommunenes Sentralforbund med flere, som konkluderte med en regiontankegang for fylket. Fylkesmannen var delaktig i vurderingen den gang.

Det kan argumenteres for at en fremtidig regionvis modell med om lag 5 - 6 regionkommuner, vil kunne fremstå som en relativt robust løsning, lagt til grunn nåværende reforms kriterier. Likevel vil en kunne hevde at avstander innen regionen blir en utfordring. En utvikling mot større bo- og arbeidsmarkedsregioner vil nødvendigvis utfordre avstandsproblematikken betydelig for enkelte områder. Dette tilsier at en slik utvikling nødvendigvis må inneholde et samtidig fokus på de samferdselsmessige utfordringer og muligheter som parallelt må løses. Nødvendig utvikling av infrastrukturtiltak for båt- og lufttrafikk samt veiforbindelser, utredet og gjennomført. Samtidig vil en i et fremtidsbilde kunne oppveie opplevd fysisk avstand med tilstrekkelig utbygd og utviklet informasjonsteknologi.

Fylkesmannen legger til grunn at en fremtidig kommunestruktur for Finnmark kan bestå av de følgende 5 regioner slik gjengitt nedenfor.

1. Varanger kommune
26.200 innbyggere i 2020. 27700 innbygger ved middels fremskrevet mot 2040. Bestående av Vardø, Vadsø, Nesseby, Tana, Berlevåg, Båtsfjord og

Sør-Varanger kommuner.

Kommunen vil bestå av dagens kommuner syd og nord for Varangerfjorden, samt yttersiden av Varangerhalvøya, i tillegg til 2 kommuner i det samiske språkforvaltningsområdet. Det fremtidige forholdet til språkforvaltning er ikke behandlet i dette perspektivet, men bør følge de intensjoner om at nye kommuner som involveres i dagens språkkommuner, samlet bør bli en samisk språkforvaltningskommune. Virkemidler for å styrke det samiske språk tilligger ikke denne vurdering.

Avstandsbegrepet vil kunne stå sentralt i en fremtidig organisering. Nødvendige tiltak for styrking av samferdsel mellom naturlige bo.- og arbeidmarkedssentra vil virke avbøtende på reiseavstand og slike tiltak kan utøves både innenfor etablering av båtruter til eksempel mellom kirkenes - Vadsø, men og ved infrastrukturtiltak mot vei og nye veiforbindelser.

2. Porsanger og Nordkinn kommune

9800 innbyggere i 2020. 9800 innbyggere ved middels fremskrevet mot 2040.

Denne sammensetning av Nordkinnhalvøya og Porsanger vil ligge godt til rette geografisk sett og deler av infrastrukturen for god samferdsel er tilstede. Dette representerer dannelse av ny kommune, hvor Porsanger i dag inngår i samisk språkforvaltning og vil kunne medføre at hele den nye kommunen blir en del av samisk språkforvaltningsområde.

3. Indre Finnmark kommune

Karasjok og Kautokeino kommune med til sammen 5.500 innbyggere i 2020. 5000 innbyggere ved middels fremskrevet mot 2040

Dagens to kommuner er i dag sentrale språkforvaltningskommuner. Avstanden mellom kommunesentra er 125 km som kan representere utfordringer. Samtidig har kommunen mye til felles både innen næring, men også innen identitet og kultur. Innenfor denne regioninndelingen kan det gjennomføres en del grensejusteringer, for eksempel at dagens Tana og Porsanger kommune kan avgi areal til en Indre Finnmark kommune.

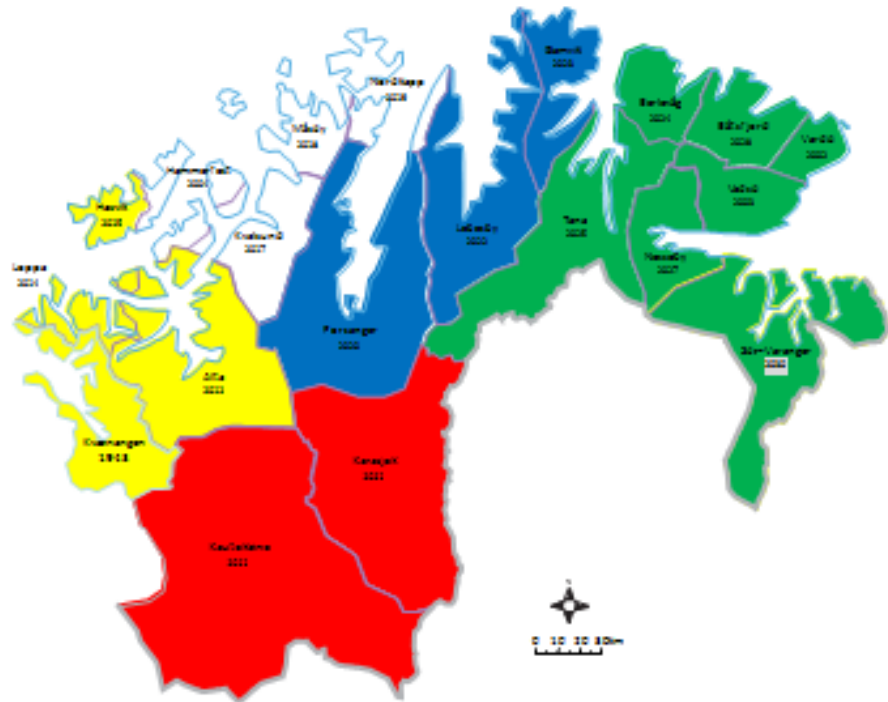
4. Hammerfest, Kvalsund, Måsøy og Nordkapp kommuner

16.800 innbyggere i 2020. 18.700 ved middels fremskrevet mot 2040.

Representerer en innlemmelse av Måsøy og Nordkapp kommune i en allerede vedtatt sammenslåing mellom Kvalsund og Hammerfest kommune.

5. Alta, Loppa, Kvænangen og Hasvik kommuner
24.000 innbyggere i 2020. 26.550 innbyggere ved middelsfremskrevet mot 2040.

Representerer en innlemmelse av Hasvik kommune, utover det som allerede ligger i fylkesmannens vurdering av Alta, Loppa og Kvænangen.

Figur 3 - Vurdering om 5 regionkommuner i Finnmark Fylke, inklusive grenseendring

Regionmodellen vil videre kunne utvikles i prosess mellom kommunene, med noen justeringer for ytterligere kombinasjoner og justeringer.

4.2.2 Mellomlang sikt

Mellom en kommunestrukturmodell på 15 kommuner i Finnmark slik det fremgår i Fylkesmannens tilrådning, frem mot en mulig langsiktig modell med 5-6 regionkommuner i fylket, vil Fylkesmannen avslutningsvis peke på mulighetene for en løpende og dynamisk reformprosess som kan være realistisk på mellomlang sikt.

Fylkesmannen anbefaler derfor at reformprosessen videreføres, tilføres ressurser og virkemidler tilsvarende de som gjelder nå, slik at gode påbegynte naboprosesser ikke stanser opp her, men finner gode argumenter for å gjenopptas, fortsette og om mulig resultere i nye kommuner.

Etter Fylkesmannens vurdering vil det for Finnmark fylke ligge flere muligheter på mellomlang sikt som kan gi hensiktsmessige nye kommuner som kan nærme seg reformens målsettinger. Dette kan løses ved at flere kommuner, utover Fylkesmannens tilrådning, danner en ny kommune.

Slike kommuner kan være Vardø, Berlevåg, Båtsfjord, Porsanger, Måsøy, Hasvik og Nordkapp.

Dette representerer en overgang fra en tilrådd løsning, til mer «funksjonelle» kommuneenheter, som der igjen kan utvikles videre tilnærmet Fylkesmannens regionmodell som en «sluttmodell», gitt reformens målsettinger og kriterier for fremtidens kommuner.

4.3 Eventuelle grenseendringer og fylkesvise utfordringer.

Behandlingen i kommunene har ikke utredet eller drøftet behovet for å gjøre grenseendringer innad i fylket.

Fylkesmannen har tidligere visst til en ekstern utredning av kommunesammenslåing mellom Alta, Kautokeino, Kvæningen og Loppa. Konklusjonen er at det for Alta, Kvæningen og Loppa anses å være større fordeler med en sammenslåing enn ulemper, men at dette i stor grad påvirkes av hvilke valg kommunene tar i den videre prosess med å danne ny kommune. Utredningen anbefaler ikke at Kautokeino bør være en del av en slik storkommune grunnet avstand, dels kulturelle forskjeller og forholdet til lokaldemokratiet.

I det påfølgende arbeidet har kommunene Alta, Kvæningen og Loppa utarbeidet en intensjonsavtale. Denne omhandler regulering og fordeling av tjenester og økonomi ved dannelse av en ny kommune.

Et enstemmig kommunestyre i Kvæningen har imidlertid valgt å beholde Kvæningen som egen kommune, mens et flertallsvedtak i Loppa ønsker videreføring som egen kommune.

Fylkesmannen i Troms har i sin tilrådning til ny kommunestruktur en tilrådning

«...at Kvæningen kommune tar opp prosessen med kommunene Alta og Loppa med sikte på sammenslåing til en ny kommune fra 1.1.2020. Fylkesmannen tilrår at Stortinget vedtar en slik sammenslåing fra 1.1.2020 uavhengig av positivt kommunestyrevedtak.

Unntaket er dersom Kvænangen kommune skulle treffe kommunestyrevedtak om å slå seg sammen med Nordreisa. I så fall tilrår Fylkesmannen at Stortinget vedtar en slik sammenslåing fra 1.1.2020.»

- **Fylkesmannen tilrår at det gjennomføres nødvendige grenseendringer mellom Troms og Finnmark fylke, dersom det er aktuelt å innlemme Kvænangen i en ny kommune med blant annet Alta. Kvænangen inngår da som en del av et framtidig Finnmark fylke.**

Fylkesmannen i Finnmark kjenner til at det kan komme et innbyggerinitiativ om grensejustering i Tana kommune. Dette initiativ kan komme til å skille ut bygden Austertana fra Tana kommune. Aktuelle kommuner for innlemmelse ved grensejustering er Båtsfjord eller Berlevåg kommune.

Prosessen med grensejustering er ikke kommet så langt at dette kan tas inn i Fylkesmannens faglige tilrådning. Fylkesmannen følger opp den videre prosessen blant annet ved deltakelse på folkemøte i Austertana 14. oktober 2016.

5 NÆRMERE BEGRUNNELSE FOR TILRÅDNING – VURDERING AV HELHETEN I FYLKET

5.1 Innledning

Det er nærliggende å vurdere robustheten i dagens kommunestruktur i forhold til kommunenes roller som tjenesteyter, myndighetsutøver, samfunnsutvikler og lokaldemokratisk arena.

Kommunereformen kan beskrives som en velferdsreform, hvor større og mer robuste kommuner skal løse fremtidens velferdstjenester på en bedre måte. Kommuner kan få økte oppgaver og mer ansvar ved å fremstå robuste i tjenesteproduksjonen med tilstrekkelig kapasitet, relevant kompetanse og en bedre organisering. Større kommuner bør kunne gi mer helhetlig og god planlegging for sine innbyggere.

Reformens målsetting er gode og likeverdige tjenester, helhetlig samfunnsutvikling, bærekraftige og økonomisk robuste kommuner og styrking av lokaldemokratiet. I det følgende vil Fylkesmannen gi en overordnet vurdering av målene for kommunereformen i lys av noen forhold som er særlig sentrale for Finnmark.

Reformens ulike mål er de samme uansett hvilken del av landet kommunen ligger i. Kommunene i Norge opererer imidlertid innenfor til dels svært ulike kontekster. I vår vurdering av Finnmark vil avstander og befolkningsgrunnlag, interkommunalt samarbeid, samferdsel, reindrift og samisk språk, kultur og samfunnsliv være faktorer som virker inn på hvordan reformens målsettinger forstås og vektlegges. Samtidig må det tas hensyn til at kommunenes fire roller både samvirker og kan stå i motsetning til hverandre. En liten kommune på kysten av Finnmark har helt andre utfordringer enn en bykommunene i fylket. Lokaldemokratiets fordel er dets nærhet og kjennskap til lokale forhold. Samtidig vil politiske veivalg og prioriteringer være betinget av økonomiske rammebetingelser, det vil si av innbyggertallet i kommunen, økonomiske overføringer og skatteinntekter.

Det sentrale spørsmålet er derfor hvorvidt fylkets kommuner bør eller kan fortsette med dagens struktur og at de evner å være tilstrekkelig robuste tjenesteytere i et perspektiv på 20-30 år, gitt samfunnsutviklingen. Det fremstår essensielt å vurdere reformens målsettinger og kriterier opp mot en Finnmarksdimensjon, hvor fylkets kommuner som velferdsprodusenter sees i lys av de langsiktige målene hvor kommunen skal løse nye og utfordrende oppgaver.

Den relative størrelsesforskjellen mellom store og små kommuner, vil trolig øke ved kommunereformen. En del kommuner søker å slå seg sammen til større og mer robuste eller funksjonelle enheter, mens mindre kommuner som fortsetter å forbli små, blir relativt sett enda mindre. Dette kan igjen påvirke oppgaveløsningen i kommunene og en dreining bort fra et generalistkommuneprisnipp. Hensynet til å oppnå en helhetlig og balansert kommunestruktur som gir mulighet for videreføring

av generalistkommunen, samtidig som kommunene får nye fremtidige kommuneorganiseringer, tilsier at det ikke bør være vesentlig store forskjeller mellom kommunen, slik at dette skaper store forskjeller i en fremtidig oppgaveløsning.

Fylkesmannens forventning til kommunereformen, var at flere av fylkets kommuner ville vært nærmere en vurdering av kommunesammenslåing enn hva realiteten og kommunenes vedtak nå gjenspeiler. Det er naturlig å anta at en mulig årsaksforklaring ligger i den geografiske strukturen som gjenspeiles i Finnmark, med store avstander, færre innbyggere, samt at store deler av tjenesteproduksjonen allerede foregår der hvor folk bor. Identitet oppfattes også som et bidrag som begrenser interesse for sammenslåing av kommuner.

Å sikre at fylket har robuste kommuner for fremtiden til å løse nye oppgaver, innebærer likevel at det kan være nødvendig å gjøre endringer i dagens kommunestruktur.

5.2 Metode

Fylkesmannen har i løpet av reformprosessen utarbeidet særskilte kommunebilder for samtlige av fylkets kommuner. Disse kommunebildene tar for seg Fylkesmannens vurdering av kommunen som tjenesteyter, herunder planlegging, administrasjon, styring, samfunnssikkerhet og beredskap, i tillegg til de sektorspesifikke gjennomgangene. Videre foreligger relativt omfattende vurderinger for kommunespesifikk demografi og økonomi.

Kommunene er blitt bedt om å knytte sine vurderinger til de ovenstående forhold, noe som bare delvis er gjennomført. Avslutningsvis utfordrer den til kommunens vurdering av egen rolle som myndighetsutøver, samfunnsutvikler og kommunen som demokratisk arena.

Hver kommune har i løpet av reformprosessen blitt invitert til å gjennomføre en egenvurdering av kommunen basert på de fire målene for reformen, de fire rollene kommunen skal ivareta og de samlede kriterier som bør ligge til grunn for en fremtidig robust kommune. Disse kommunebildene med egenvurderinger ligger i sin helhet som vedlegg til dokumentet. Ikke alle kommuner har prioritert å besvare dette og et fullstendig utfylt kommunebilde kan i noen tilfeller mangle.

5.3 Avstand og befolkningsgrunnlag

Fylkesmannens utarbeidede statusbilder for hver enkelt kommune i Finnmark, synliggjør at flertallet av kommunene har relativt store utfordringer med hensyn til å

håndtere de store velferdsoppgavene de har ansvar for. En hovedutfordring for disse kommunene er et synkende folketall, for noen til dels dramatisk. Den yrkesaktive aldersgruppe mellom 22 og 66 år blir færre, samtidig som fylkets befolkning blir eldre. Det fødes færre barn, noe som medfører færre skoler. Dette har medført fraflytting, særlig fra distriktene. Dette gir en befolknings sammensetning hvor gjennomsnittsalderen er økende og hvor andelen pensjonister per yrkesaktive er økende. For små kommuner har dette skapt store utfordringer med hensyn til å tilstrekkelig fagkompetanse i en slik målestokk at både det kvalitative og det kvantitative nivået på tjenesteyting og forvaltning kan opprettholdes. En reduksjon i folketallet har igjen konsekvenser for kommunens inntekter i form av at overføringer fra staten reduseres.

Likevel er det få av fylkets kommuner som erkjenner at kommunen er for liten til å gi kvalitativt gode tjenester. Samtidig setter kriteriene for en god kommune helt andre størrelseskrav til fremtidskommunen enn hva tilfellet er i Finnmark. Sentralt står da spørsmålet hvorvidt eller hvordan en kan oppnå de fire uttrykte hovedmål eller om fylket fremstår for stort og for spredtbygd.

Nye og større kommuner vil lettere kunne etablere og tilby attraktive kompetansemiljø og derigjennom bredere tjenestetilbud i henhold til formelle standarder. Et annet aspekt er å håndtere innbyggernes rettssikkerhet og habilitetsutfordringer i forholdet mellom forvaltning og innbygger og underbygge vedtak med faglig forankrede vurderinger som beslutningsgrunnlag. Dette gjelder særlig i tjenester hvor oppgavene er ressurs- og kompetansekrevende. En gjennomgang av kommunene i Finnmark viser at dette er forhold som skaper utfordringer med hensyn til å levere tjenester i henhold til formelle krav og enkeltpersoners rettigheter.

Små kommuner har også utfordringer med å ha et oppdatert planverk. Flere kommuner har store mangler i sitt planverk og har en utstrakt bruk av dispensasjoner. For mange kommuner er dette direkte relatert til mangel på kompetanse og kapasitet. Dette har for en del resultert i gamle, dels manglende og dels utdaterte planer. Dette gjelder både samfunnsplaner, arealplaner, områdeplaner eller fagplaner både innenfor helse, skole med videre.

Manglende planer er til hinder for en nødvendig samfunnsutvikling og gir styringsmessige utfordringer som i neste omgang representerer en demokratiutfordring. Videre er det kommuner i Finnmark som må kjøpe alt av plankompetanse. Innenfor samfunnsikkerhetsområdet oppleves betydelige mangler i planverk i tillegg til at flere kommuner er representert med faktiske avvik i tjenesten og manglende dokumentasjon. Dette representerer dels alvorlig svikt i tjenesteytingen.

Disse forholdene kan trekke mot en sentralisering av tjenester. Færre og større kommuner vil imidlertid innebære lengre fysiske avstander mellom befolkningen som er bosatt i distriktene og beslutningstakere i kommunesenteret. Enkelte kommuner

har derimot en konsentrert bosatt befolkning, med betydelig avstand til neste kommune. Dette gir et bilde av en effektivisert tjenesteyting som tilbys der folk bor og dermed ikke har store kvalitetsgevinster av en sammenslåing. Disse samfunnene kan samtidig erfare en vedvarende negativ befolkningsutvikling, noe som vil påvirke muligheten til å levere en faglig, kompetent og tilstrekkelig tjeneste med en nødvendig distanse mellom forvaltning og befolkning for å ivareta og sikre likebehandling og rettssikker myndighetsutøvelse.

I et demokratisk perspektiv vil nye og større kommuner medføre at innbyggere i enkelte geografiske områder kan oppleve en økt avstand til politisk nivå. Den innbyrdes størrelsen på kommuner som går sammen i en ny kommune, vil også ha betydning for i hvilken grad grupper av innbyggere oppfatter at de har en svakere demokratisk representasjon. Den mentale avstanden mellom kommunens forvaltnings- og politiske nivå på den ene siden og innbyggerne, særlig i distrikter, vil derfor være et område som en ny og større kommune må ta hensyn til. Ansvarer faller dels på de enkelte politiske partiene, som må sørge for en god geografisk representasjon i kommunestyret, dels kan kommunen gjennom sin organisering sikre en geografisk tilstedeværelse.

I Finnmark vil regjeringens mål om kommuner på minimum 15-20 000 innbyggere måtte vurderes mot de avstander som man finner i fylket. Effektiviserings- og stordriftsfordeler vil på et punkt bli tapt som følge av konsekvenser i de store avstandene.

Folkemengde i kommunene 1. januar. Registrert første år. Framskrevet i tre alternativer i 2040 ¹	Folkemengde i kommunene 1. januar. Registrert første år. Framskrevet i tre alternativer i 2040 ¹	Folkemengde i kommunene 1. januar. Registrert første år. Framskrevet i tre alternativer i 2040 ¹	Folkemengde i kommunene 1. januar. Registrert første år. Framskrevet i tre alternativer i 2040 ¹	Folkemengde i kommunene 1. januar. Registrert første år. Framskrevet i tre alternativer i 2040 ¹			
	2016 Registrert				2040	Resultat	Endring %
		Hovedalternativ et (MMMM)	Lav nasjonal vekst LLML	Høy nasjonal vekst HHMH			
2002 Vardø	2137	1900	1800	2200	-237	-11,09	
2003 Vadsø	6160	6700	6100	7600	540	8,77	
2004 Hammerfest	10455	13000	11800	14600	2545	24,34	
2011 Guovdageaidnu Kautokeiv	2956	2700	2400	2900	-256	-8,66	
2012 Alta	20097	23300	21300	25800	3203	15,94	
2014 Loppa	951	600	500	600	-351	-36,91	
2015 Hasvik	1054	1000	1000	1100	-54	-5,12	
2017 Kvalsund	1035	800	700	900	-235	-22,71	
2018 Måsøy	1215	1000	900	1100	-215	-17,70	
2019 Nordkapp	3276	3200	3000	3700	-76	-2,32	
2020 Porsanger Porsángu Porsar	3978	3400	3100	3800	-578	-14,53	
2021 Kárásjohka Karasjok	2668	2400	2200	2700	-268	-10,04	
2022 Lebesby	1318	1300	1100	1400	-18	-1,37	
2023 Gamvik	1139	1200	1100	1400	61	5,36	
2024 Berlevåg	1000	900	800	1000	-100	-10,00	
2025 Deatnu Tana	2922	2800	2500	3100	-122	-4,18	
2027 Unjárga Nesseby	959	1100	1000	1200	141	14,70	
2028 Båtsfjord	2211	2500	2200	2800	289	13,07	
2030 Sør-Varanger	10227	11200	10200	12600	973	9,51	
SUM	75758	81000	73700	90500	5242		
¹ Hvert alternativ beskrives ved fire bokstaver i følgende rekkefølge: fruktbarhet, levealder, innenlands							
Kilde: Statistisk sentralbyrå							

5.4 Samferdsel som faktor i nye kommuner

Samferdsel har særlig betydning for kommunenes tjenesteyting. Her er kommunene i Finnmark svært ulike med hensyn til hvor desentrale tjenestene er. Noen kommuner har allerede sentralisert store deler av den praktiske tjenesteytingen, mens andre har en mer desentral struktur. Samtidig er samferdsel noe som til dels ligger utenfor kommunens kontroll, blant annet fordi kollektivtrafikken er dels et statlig og dels et fylkeskommunalt ansvar.

En nedbygging av kollektivtransport i kommunene vil øke presset mot sentralisering til kommunesenteret. I nye og større kommuner vil samferdsel derfor få enda større innvirkning med hensyn til hvordan befolkningen opplever avstanden mellom seg og gode kommunale tjenester. På den andre siden vil større kommuner ha ressurser til å planlegge, dokumentere og synliggjøre behov overfor ansvarlige samferdselsmyndigheter og andre private aktører.

5.5 Interkommunalt samarbeid

Utfordringer knyttet til kompetanse, kapasitet og mer effektiv styring sees ofte løst ved inngåelse av interkommunale samarbeid. Alle kommunene i Finnmark har mer eller mindre utstrakt bruk av interkommunale løsninger

Flere av fylkets kommuner anfører mer interkommunalt samarbeid/selskaper som en løsning for å styrke tjenesteytingen og derav sikre kompetanse og kapasitet.

Interkommunale samarbeid kan være formålstjenlige og effektive måter å organisere og sikre bedre tjenester på. Imidlertid er det et spørsmål om ytterligere omfang av IKS kan virke utfordrende på kommunestyrenes helhetlige styringsrolle. Når beslutninger vedrørende kommunale tjenester fattes utenfor kommunestyret, kan det virke krevende å se en helhetlig oversikt over kommunens samlede tjenesteproduksjon. I tillegg til kan dette representere en demokratisk utfordring.

Ytterligere fremvekst av interkommunale selskap kan redusere muligheten for den folkevalgte styring og kontroll og anbefales ikke som godt nok eller et fullgodt tiltak for å styrke tjenesteytingen. Ofte er det de kommuner som allerede opplever utfordringer knyttet til tjenesteproduksjon som tyr til interkommunale løsninger. Likeledes kan det være disse kommunene som har minst kapasitet til å følge dette opp med tanke på styring og organisering.

Det vil også være nødvendig å vurdere erfaringene i fylket med interkommunalt samarbeid. Her kan vi se eksempler hvor en gjennom slikt forsøk på samarbeid har slitt, eksempelvis innenfor renovasjon, revisjon, forsøk på plankontor, etablering av felles økonomi-/ personalforvaltning, IKT med videre.

Dersom mer interkommunalt samarbeid fremstår som et ønske, behov eller målsetting, kan dette representere og underbygge et mulig faktum at kommunen har kapasitets- og kompetansemessige utfordringer med å alene levere disse tjenestene. I tillegg til kan økende interkommunalt samarbeid bidra til å svekke lokaldemokratiets legitimitet hos innbyggerne.

5.6 Samfunns- og næringsutvikling

Det er vanlig å legge en bred definisjon av samfunnsutvikling til grunn i analyser av kommunens rolle som samfunnsutvikler. Det dreier seg om langsiktig arealbruk og utbyggingsmønster, utbygging av infrastruktur, steds- og sentrumsutvikling, næringsutvikling, miljø og folkehelse i videste forstand. Kort sagt – hvordan skape attraktive lokalsamfunn.

Det å evne å være en aktiv ressurs i samfunns- og næringsutviklingen innebærer at kommunen besitter tilstrekkelig og vital kompetanse innenfor sentrale forvaltningsområder. Til dette må kommunene fremstå tilstrekkelig attraktiv for å tiltrekke seg det nødvendige arbeidskraftbehovet i de ulike tjenestene fremover.

Dersom kommunen allerede opplever vesentlige utfordringer med tilstrekkelig kapasitet og kompetanse, ser en ofte at overordnede planoppgaver for arealbruk både innenfor næring- og stedsutvikling ikke utføres. Dette hemmer en nødvendig utvikling mot å skape attraktive lokalsamfunn og tiltrekke seg nye arbeidsoppgaver- og arbeidsplasser.

5.7 Forholdet til samisk språk

I Finnmark omfattes forvaltningsområdet for samisk språk av til sammen fem kommuner: Karasjok, Kautokeino, Tana, Nesseby og Porsanger. Disse kommunene har et særlig ansvar for samisk språk i forvaltningen, samt samisk språk og kultur i tjenestesektorene. For kommunene utenfor dette området, legger det kommunale selvstyret premisser for den lokale utviklingen på dette området. Opplæring i samisk språk i grunnskolen er imidlertid en individuell rettighet som barn i alle kommuner i Finnmark har.

En endring i kommunestrukturen, som omfatter kommuner som er innenfor det samiske språkforvaltningsområdet, kan ha innvirkning på den nye kommunes forpliktelser ovenfor befolkningen. Fylkesmannen forutsetter at en endring i kommunestruktur som omfatter kommuner som er innenfor språkforvaltningsområdet, bidrar til å styrke bruk og revitalisering av samisk språk. Et viktig virkemiddel er at kommunereformen ender ut med at det fortsatt er samiske flertallskommuner i Finnmark eller kommuner der det er et så stort samisk mindretall at språkarbeidet ikke blir skadelidende.

For Fylkesmannen fremstår det essensielt å vurdere hvordan en sammenslåing vil påvirke den samiske språkutviklingen i de foreslåtte tilfeller. For kommuner som opprinnelig er av ulik opphav med hensyn til å tilhøre samisk språkforvaltning, kan det likevel være positive effekter ved en sammenslåing, ved at flere får rettigheter og derav kan styrke det samiske språk. Dog må det foreligge en slik vilje i de kommuner som opprinnelig ikke har et samisk opphav.

Kommunereformen kan bidra til å styrke samisk språk og kultur i Finnmark dersom dagens formelle rettigheter utvides også til områder som i dag ikke omfattes av slike rettigheter. Selv om samer i kommunene har stemmerett til Sametinget, er de også en del av det kommunale demokratiet. Nye og større kommuner kan gjøre denne delen av befolkningen relativt sett enda mindre i forhold til majoriteten. Fylkesmannen forutsetter at Regjeringen i behandlingen av språkutvalgets innstilling

tar standpunkt til hvordan samisk språk skal ivaretas i dannelsen av en ny stor kommune, hvor en eller flere kommuner tilhører det samiske språkforvaltningsområdet.. Det anbefales ikke å avgrense samiske rettigheter til kun deler av nye kommuner. Dette kan lett oppfattes som særordninger av den øvrige befolkningen. Det vil også stille store krav til den kommunale forvaltningen med hensyn til differensiert tjenesteyting og forvaltning. Sett i lys av Norges forpliktelser for den samiske befolkningen og målet om å styrke og bevare samisk språk, bør befolkningens rett til å henvende seg på samisk til kommunen opprettholdes.

Overordnet ligger til grunn at alle rettigheter bør bestå, de bør videreføres og om mulig styrkes i reformarbeidet.

Sametinget uttrykker en bekymring for ivaretagelse av det samiske språk i en storkommune, hvor det samiske ikke har stått like sterkt hos alle innbyggere. Det fremstår essensielt å sikre medbestemmelse i samiske saker på kommunalt nivå.

I brev av mars 2016 fra Fylkesmannen, er kommunene anmodet å kommentere samiske spørsmål knyttet til kommunereformen i forbindelse med deres saksutredninger til politisk behandling.

Fylkesmannen har også hatt løpende dialogmøter med Sametinget under prosessen, og disse er i seneste møte orientert om Fylkesmannens vurderinger rundt en tilrådning. I vår tilrådning er det ikke foreslåtte tiltak på kort eller mellomlang sikt som bør vanskeliggjøre forhold mellom samiske språkforvaltningskommuner i den forstand at dette virker hemmende på utvikling av samisk språk, kultur og identitet.

Fylkesmannen vil imidlertid anta at en kommunemodell mot regionvise løsninger, hvor majoritetsdelen av den sammenslåtte kommune ligger utenfor det samiske språkforvaltningsområde, kan være en utfordring i en ønsket utvikling mot en fremtidig språkbevaringskommune/språkvitaliseringskommune. Dette henger først og fremst sammen med per i dag ukjente insentiver og finansieringsmodell ved slik endring.

5.8 Forholdene til reindrift

Ettersom kommunene ikke har konkrete oppgaver eller myndighet knyttet til reindriftsforvaltningen, er kontakten med kommunene om reindriftssaker mer av generell karakter. Det viktigste berøringspunktet med kommunene er knyttet til arealforvaltning, men også innenfor motorferdsel er det betydelig kontakt. Kontakten er primært knyttet til kommunenes forvaltning av plan- og bygningsloven og motorferdselloven.

Ettersom det er miljøvernavdelingen som samordner Fylkesmannens behandling av saker knyttet til disse lovene, har reindriftsavdelingen lite direkte kontakt med

kommunene på disse fagområdene, og følgelig begrenset kjennskap til hvordan de enkelte kommuner håndterer sakene. Fylkesmannen vil imidlertid gi noen generelle betraktninger som kan ha relevans i kommunereformen.

- **Kapasitet og kompetanse**

Kapasitet og kompetanse henger til dels sammen. Spesielt innenfor små kommuner vil manglende kapasitet ofte medføre svak kompetanse. Små kommuner har små administrative ressurser og kan i mindre grad enn større kommuner bygge opp og vedlikeholde fagmiljøer. Det ser man også tydelig i Finnmark. Det er, med noen unntak, de største kommunene som innehar den beste kompetansen på planlegging og også på motorferdselloven.

- **Distanse**

I små kommuner hvor alle kjenner alle, er tilstrekkelig distanse mellom søker, administrasjon og politikere en utfordring. Det blir vanskelig å skille person og sak. Dette kan medføre forskjellsbehandling både av kommunens innbyggere, og også mellom innenbygds- og utenbygdsboende, noe vi ser tydelig i enkelte kommuner, spesielt i motorferdselsaker. Det kan også bidra til at man «tøyer» lovverket for å kunne imøtekomme søknader fra personer man må forholde seg til daglig.

- **Funksjonelle samfunnsutviklingsområder**

For reindriften er det en utfordring at distriktsgrensene ikke følger kommunegrensene. Det kan medføre at enkelte distrikter må forholde seg til mange kommuner. Dette kan være krevende, blant annet fordi man må involvere seg i flere planprosesser.

På den annen side må kommunene forholde seg til flere reinbeitedistrikter, noe som også kan være utfordrende. På sikt vil man trolig få færre reinbeitedistrikter, men det vil være vanskelig å samordne distrikts- og kommunegrensene. Mens distriktsgrensene bør følge naturlige hinder som bebygde dalfører og store elver, er det mer naturlig å legge kommunegrensene i ubebodde fjellområder.

- **Lokal politisk styring**

Reindriftsutøvere bor ofte deler av året i en kommune hvor de ikke er hjemmehørende. De har derfor ikke stemmerett i denne kommunen og dermed reduserte muligheter til å delta i det politiske livet og påvirke utviklingen. I det perspektivet vil det være fordelaktig om utøverne kunne ha hele sitt beiteområde i én kommune.

5.9 Å danne nye kommuner

En kommune bestående av flere tidligere kommuner kan representere et bredere og større fagmiljø i en ny kommune, til tross for at en ikke når et ønsket/minimum innbyggertall. Kommunens attraktivitet som naturlig bo- og arbeidsmarkedsregion og som en fremtredende og utviklende part for det lokale næringslivet, innebærer flere forhold enn størrelsen og innbyggertallet.

De aller fleste vil oppleve det utfordrende å nå et mål om å bli en folkerik kommune i den størrelsesorden ekspertutvalget beskriver som idealkommune. Det er imidlertid Fylkesmannens oppgave å påpeke overfor disse kommunene at dagens kapasitet,

omfang og kompetanse på flere områder allerede oppleves begrenset og på sikt kan bli vanskelig å oppfylle.

Sterkere regionsentre vil være en forutsetning for en nødvendig regional utvikling som også kan komme omlandet til gode. Et større fagmiljø kan trekke på større ressurser, er ikke like sårbar i perioder med turnover og har et større handlingsrom og bedre forutsetninger til å utvikle tjenester både mot innbyggere og lokalt næringsliv. Herunder å styrke samfunnsutviklingsperspektivet innenfor næringsutvikling, miljøforvaltning, beredskap og samfunnssikkerhet, samt planområdene generelt.

Ved en slik allokering av tilstrekkelige ressurser kan kommunen fremstå som en helhetlig samfunnsutviklingsaktør både i forhold til tjenesteytingen mot innbyggerne samt fremstå som en utviklende kraft for nærings- og samfunnslivet.

5.10 Kommunene jamfør målene i reformen – oppsummert

Det vises i sin helhet til de vedlagte kommunebilder, herunder Fylkesmannens vurderinger innenfor tjenesteyting og eventuelle egenvurderinger foretatt av kommunene selv, for en mer utfyllende vurdering.

5.10.1 2002 Vardø kommune

- Kommunen er nr. 393/428 for kommunebarometeret 2016.
- Kommunen har vedtatt å bestå som egen kommune og åpner ikke for kommunesammenslåing med nabokommunen.

Fylkesmannens vurdering

- Det foreligger en kommunereformutredning i Øst-Finnmark utført av BDO, for kommunene Vadsø, Vardø, Berlevåg, Båtsfjord, Nesseby, Tana og Sør-Varanger. Utredningen omhandler innbyggernes synspunkt i forhold til en ny kommunestruktur.
- Vardø kommune har selv ikke utredet mulige konstellasjoner for kommunesammenslåinger, men sluttet seg til et arbeid initiert fra Vadsø kommune, som er fremlagt til behandling i kommunestyret.
- Det er utarbeidet et utkast til faktagrunnlag og intensjonsavtale mellom Vardø og Vadsø kommuner.
- Fylkesmannens mangler kommunens egenvurdering sett opp imot det skisserte kommunebildet med de ulike roller og kriteriene for god kommunestruktur.
- Kommunen har hatt en vedvarende negativ befolkningsutvikling og en klar nedgang siden 2012.
- Kommunen har små fagmiljø innenfor tjenestesektorene. Habilitetsutfordringer og kapasitet ved sykdom og vakanser gjør at tjenesteytingen er sårbar. Det innebærer og at det ikke er kapasitet til faglig utvikling.

- Med et begrenset innbyggertilfang vil det alltid følge med utfordringer i tjenesteytelsen, hvor begrenset kompetanse og kapasitet i neste omgang vil gi seg utslag i kvaliteten på tjenestene. Kommunens svake plankompetanse gjenspeiles i at nødvendige planer ikke rulleres, noe som ikke gir en langsiktig og bærekraftig arealforvaltning.
- Det er fylkesmannens generelle inntrykk at kommunen i et fremtidsperspektiv, på relativt kort sikt, bør søke formell samarbeid mot omkringliggende kommuner i den hensikt å danne ny kommune for å styrke sine roller som tjenesteyter og myndighetsutøver, fremstå mer robust og i større grad være premissgiver og fremstå sentral i nærings- og samfunnsutviklingsarbeidet. Se for øvrig vurdering i forbindelse med Vadsø kommune.

Folketallsutvikling og demografi

- Folketallet i Vardø hadde i perioden 2002-2016 hatt en tilbakegang på 17,4 %, og hadde et folketall i 2016 på 2137 personer.
- SSBs hovedalternativ for befolkningsframskriving viser en nedgang til 1900 innbyggere i 2040, det vil si en nedgang på 11,1 % fra 2016.
- En framskriving viser at andelen yrkesaktive pr pensjonist vil reduseres fra 3,3 i 2015 til 2,1 i 2040.

Syssetsetting og pendlerdata

- Det totale antallet sysselsatte var i 2015 på 964 personer, en nedgang fra 2002 på 12,7 %. Av disse var 802 sysselsatt i kommunen i 2015, mens 162 personer var registrert sysselsatt i en annen kommune.
- Det var flest som pendlet til Vadsø (39 personer), deretter følger Sør-Varanger (25), Tromsø (22) og Båtsfjord (12) som de største pendlerkommunene.

Interkommunalt samarbeid

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Vardø kommune

Tjenesteyting

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Vardø kommune

Forvaltning

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Vardø kommune

5.10.2 2003 Vadsø kommune

- Kommunen er nr. 397/428 for kommunebarometeret 2016.
- Kommune vil i denne omgang ikke vedta sammenslåing med Vardø. Kommunestyret er imidlertid åpen for videre drøftinger om samarbeid/sammenslåing med aktuelle nabokommuner.

Fylkesmannens vurdering

- Det foreligger en kommunereformutredning i Øst-Finnmark utført av BDO, for kommunene Vadsø, Vardø, Berlevåg, Båtsfjord, Nesseby, Tana og Sør-Varanger. Utredningen omhandler innbyggernes synspunkt i forhold til en ny kommunestruktur.

- Det er utarbeidet et utkast til faktagrunnlag og intensjonsavtale mellom Vardø og Vadsø kommuner.
- Vadsø kommune har hatt en stabil befolkningsutvikling, og er den fjerde største kommunen i Finnmark målt i antall innbyggere.
- Kommunen har ikke tilstrekkelig fagkompetanse innenfor alle tjenestesektorene og sliter med rekruttering, men situasjonen varierer. Dette gjør at det er kapasitet til utviklingsarbeid innenfor enkelte områder, men for andre er dette en utfordring.
- Kommunen er selv meget bevisst på utfordringer i en del av tjenesteområdene som skyldes mangel på kapasitet og kompetanse. Kommunens mangel på egen plankompetanse gjenspeiles i manglende oppdatering reguleringsplaner og dispensasjon fra arealplanen, noe som på sikt ikke gir en langsiktig og bærekraftig arealforvaltning.
- Kommunen selv er av den oppfatning at kommunestørrelsen må økes betraktelig dersom dagens omfang og opplevde kapasitetsbrister skal elimineres og at kommunen kan fremstå mer robust.
- Dannelsen av en ny kommune fordrer i følge kommunen tiltak utover det å danne en ny kommune med Vardø, selv om dette og er anført med positiv tilnærming.
- Fylkesmannens vurdering er at kommunen på kort sikt bør søke å danne en ny kommune med Vardø, slik at Varanger som naturlig bo- og arbeidsmarkedsområde kan styrkes i forhold til tjenesteytingen, men og evne å fremstå mer samlet, og strategisk fokusert mot regionale funksjoner og oppgaver så som eksempelvis samferdsel innenfor både buss, båt, fly og videreutvikling av veiforbindelser og orientering mot potensiell petrovirksomhet. Videre i forhold til videregående skoler, høyere utdanning, utvikling av helsetilbud og eksempelvis samordning av regionale statsfunksjoner med videre.
- På noe lengre sikt er det fylkesmannens vurdering at disse kommuner bør inngå i en ytterligere større konstellasjon med flere kommuner, som Varangerkommune, hvor samtlige kommuner på yttersiden av Varangerhalvøya og rundt fjorden inngår i en slik kommune. En slik storkommune vil større grad kunne oppnå nødvendig oppmerksomhet og bygge videre på og utvikles som et robust bo- og arbeidsmarkedsregion hvor tilretteleggelse for sentrale infrastrukturtiltak binder regionen ytterligere sammen.

Folketallsutvikling og demografi

- Folketallet i Vadsø hadde i perioden 2002-2016 hatt en framgang på 0,7 %, og hadde et folketall i 2016 på 6160 personer. SSBs hovedalternativ for befolkningsframskriving viser en framgang til 6700 innbyggere i 2040, det vil si en framgang på 8,8 % fra 2016.
- En framskriving viser at andelen yrkesaktive pr pensjonist vil reduseres fra 4,5 i 2015 til 2,6 i 2040.

Syssetting og pendlerdata

- Det totale antallet sysselsatte i 2015 var på 2950 personer, en nedgang fra 2002 på 4,9 %. Av disse var 2620 sysselsatt i kommunen i 2015, mens 330 personer var registrert sysselsatt i en annen kommune.
- Det var flest som pendlet til Sør-Varanger (48 personer), deretter følger Alta (43), Oslo (36), Tromsø (35) og Tana (27) som de største pendlerkommunene.

Interkommunalt samarbeid

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Vadsø kommune

Tjenesteyting

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Vadsø kommune

Forvaltning

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Vadsø kommune

5.10.3 2004 Hammerfest kommune

- Kommunen er nr. 413/428 for kommunebarometeret 2016.
- Både Hammerfest og Kvalsund har sagt ja til kommunesammenslåing. Innledningsvis var også Måsøy med i prosessen, men har siden valgt å ikke gå videre med dette arbeid.

Fylkesmannens vurdering

- Hammerfest er en vekstkommune hvor innbyggertallet har vist en klar økning. Den nye kommunen vil oppleve en befolkningsvekst frem mot 2040. I følge moderate prognoser er det kun Hammerfest som kan vente vekst, mens Kvalsund vil oppleve befolkningsnedgang.
- Hammerfest og Kvalsund har i dag stor interaksjon seg imellom. Man tilhører en felles bo- og arbeidsregion med en høy pendlingsgrad mellom kommunene.
- Kommunene har i dag flere interkommunale samarbeidsavtaler. En ny kommune vil sikre at dagens interkommunale tjenesteyting i framtiden vil bli en del av én kommunes lokaldemokrati.
- Den nye kommunen vil generelt preges av god kompetanse i tjenestesektorene og god kapasitet til utviklingsarbeid.
- Innenfor sektorene vil en sammenslåing bidra til å styrke fagmiljøene og fagkompetansen. Samlet sett vil dette bidra til å sikre alle innbyggerne et stabilt og godt tjenestetilbud.
- Også innenfor planlegging vil det være langsiktighet. Både Hammerfest og Kvalsund har de siste årene hatt ansvaret for planlegging opp mot store utbyggingsprosjekter. Særlig for planlegging innenfor dagens Kvalsund, vil en ny kommune styrke planleggingskapasiteten.

Folketallsutvikling og demografi

- Folketallet i Hammerfest hadde i perioden 2002-2016 en framgang på 15,9 %, og var i 2016 på 10455 personer.
- SSBs hovedalternativ for befolkningsframskriving viser en oppgang til 13000 innbyggere i 2040, det vil si en vekst på 24,3 % fra 2016. En framskriving viser at andelen yrkesaktive pr pensjonist vil reduseres fra 5,4 i 2015 til 3,3 i 2040.

Sysselsetting og pendlerdata

- Det totale antallet sysselsatte i 2015 var på 5534 personer, en økning fra 2002 på 14,8 %. Av disse var 5032 sysselsatt i kommunen i 2015, mens 502 personer var registrert sysselsatt i en annen kommune.
- Det var flest pendlere til Alta (113 personer), deretter følger Kvalsund (75), Tromsø (47), Oslo (25), og Sør-Varanger (17) som de største pendlerkommunene. I tillegg pendlet 17 personer fra Hammerfest til sokkelen sør for 62 breddegrad.

Interkommunalt samarbeid

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Hammerfest kommune

Tjenesteyting

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Hammerfest kommune

Forvaltning

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Hammerfest kommune

5.10.4 2011 Kautokeino kommune

- Kommunen er nr. 404/428 for kommunebarometeret 2016.
- Kommunen har valgt å bestå som egen kommune. De legger til grunn konklusjoner fra 3 utredninger, innbyggerhøring og økonomiske beregninger om kommuneøkonomi.

Fylkesmannens vurdering

- Kautokeino kommune er landets største kommune målt i areal. Kommunens størrelse målt i antall innbyggere er i finnmarkssammenheng midt på treet med 3000 innbyggere.
- Største delen av kommunens befolkning er lokalisert til Kautokeino. Masi er nest største tettsted med en avstand på 62 km. Nærmeste kommunesenter er Karasjok 125 km unna, Alta er 130 km.
- Kautokeino kommune har utfordringer med hensyn til fagkompetanse innenfor tjenestesektoren. Med små fagmiljø er kommunen sårbar ved sykdom og vakanser. Kommunen er en del forvaltningsområdet for samisk språk. Rekruttering av samiskspråklige er en tilleggsutfordring ved rekruttering av fagfolk som kommuner utenfor dette området ikke har.
- I utredninger som er gjennomført vises til at kommunen har vesentlig å hente på tjenesteutvikling og effektivisering. Imidlertid er avstanden til nabokommuner ikke ubetydelig og fra et språklig, kulturelt og demokratisk perspektiv kan det være utfordrende.
- Fylkesmannen vurderer at dannelsen av en ny kommune vil kunne skje med Karasjok, men anbefaler at en egen utredning med hensyn til hvilke konsekvenser dette kan ha for det samiske perspektivet og for demokratiet, følges opp særskilt.
- Fylkesmannens vurdering er at Karasjok og Kautokeino er de kommuner som står nærmest hverandre i forhold til en enhetlig identitet og kultur. Selv om avstanden mellom kommunesentrene er relativt betydelig med 125 km er det likevel Fylkesmannens vurdering at for begge kommunene samlet, vil en sammenslåing mellom disse fremstå mest naturlig og gi bedre kapasitet til å ivareta og videreutvikle lovpålagte oppgaver, både velferdsoppgaver og myndighetsoppgaver

Folketallsutvikling og demografi

- Folketallet i Kautokeino hadde i perioden 2002-2016 hatt en tilbakegang 3,1 %, og hadde et folketall i 2016 på 2956 personer.
- SSBs hovedalternativ for befolkningsframskriving viser en nedgang til 2700 innbyggere i 2040, det vil si en reduksjon på 8,7 % fra 2016. En framskriving viser at andelen yrkesaktive pr pensjonist vil reduseres/økes fra 4,9 i 2015 til 2,1 i 2040.

Syssetning og pendlerdata

- Det totale antallet sysselsatte som var bosatt i Kautokeino var i 2015 på 1438 personer, en økning fra 2002 på 6,2 %. Av disse var 1164 sysselsatt i kommunen i 2015, mens 274 personer var registrert sysselsatt i en annen kommune.
- Det var flest som pendlet til Alta (88 personer), deretter følger Karasjok (67), Tromsø (31) og Vadsø (16) som de største pendlerkommunene

Interkommunalt samarbeid

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Kautokeino kommune

Tjenesteyting

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Kautokeino kommune

Forvaltning

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Kautokeino kommune

5.10.5 2012 Alta kommune

- Kommunen er nr. 390/428 for kommunebarometeret 2016.
- Kommunestyret er åpen for sammenslåing, men tar til etterretning de folkeavstemminger fra Loppa og Kvænangen som viser motstand mot sammenslåing.

Fylkesmannens vurdering

- Det gjennomført en ekstern vurdering med Alta i en større kommunesammenslåing med Loppa, Kautokeino og Kvænangen. Konklusjonen fra dette er at det for Alta, Kvænangen og Loppa anses å være større fordeler med en sammenslåing, enn ulemper, men at dette i stor grad påvirkes av hvilke valg kommunene tar i den videre prosess med å danne ny kommune.
- Utredningen anbefaler ikke at Kautokeino bør være en del av en slik storkommune grunnet avstand, dels kulturelle forskjeller og forholdet til lokaldemokratiet.
- Det har vært arbeidet lokalt med en mulig sammenslåing av Alta, Loppa og Kvænangen kommune, hvor det også er framforhandlet en intensjonsavtale. Kommunestyrene i Loppa og Kvænangen har sagt nei.
- Som den største kommunen i Finnmark har Alta generelt sett god kapasitet og kompetanse innenfor de ulike tjenestesektorene. Kommunen har også god plankompetanse og har et oppdatert planverktøy.
- Å danne en ny kommune hvor Alta kommune inngår, med en eller flere av de forannevnte kommuner, vil utvilsomt styrke de mindre kommuners utfordringer knyttet til kapasitet, kompetanse, avstandsproblematikk i organisasjonen og kan stimulere samfunnsutviklingsperspektivet for disse.
- Se egen vurdering for Loppa kommune i en ny kommune med Alta.

Folketallsutvikling og demografi

- Folketallet i Alta hadde i perioden 2002-2016 hatt en framgang på 17,1 %, og hadde et folketall i 2016 på 20097 personer.
- SSBs hovedalternativ for befolkningsframskriving anslår en økning av innbyggertallet i 2040 til 23300, det vil si en oppgang på 16,2 % fra 2016. En framskrivning viser at andelen yrkesaktive pr pensjonist vil reduseres fra 5,7 i 2015 til 3,1 i 2040.

Syssetsetting og pendlerdata

- Det totale antallet sysselsatte i 2015 var på 9875 personer, en økning fra 2002 på 18,3 %. Av disse var 8993 sysselsatt i kommunen i 2015, mens 882 personer var registrert sysselsatt i en annen kommune.
- Det var flest pendlere til Oslo (135 personer), Tromsø (123), Hammerfest (99), Sør-Varanger (46) og Vadsø (33). 33 personer pendlet fra Alta til sokkelen sør for 62 breddegrad.

Interkommunalt samarbeid

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Alta kommune

Tjenesteyting

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Alta kommune

Forvaltning

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Alta kommune

5.10.6 2014 Loppa kommune

- Kommunen er nr. 340/428 for kommunebarometeret 2016.
- Det gjennomført en ekstern vurdering med kommunesammenslåing av Alta, Loppa, Kautokeino og Kvænangen. Konklusjonen fra dette er at det for Alta, Kvænangen og Loppa anses å være større fordeler med en sammenslåing, enn ulemper, men at dette i stor grad påvirkes av hvilke valg kommunene tar i den videre prosess med å danne ny kommune.
- Det har vært arbeidet lokalt med en mulig sammenslåing av Alta, Loppa og Kvænangen kommune, hvor det også er framforhandlet en intensjonsavtale.
- Kommunen har avholdt folkeavstemning hvor 84.8% har stemt for at kommunen skulle forbli selvstendig. Valgdeltakelsen er på 56.5%. Kommunestyret har valgt å følge innbyggernes råd med 10 mot 5 stemmer.

Fylkesmannens vurdering

- Gitt fremskrevet utvikling av befolkningstallet er Loppa den kommunen med størst antatt nedgang for normalalternativet frem mot 2040, hvor folketallet er beregnet til 600 innbyggere.
- Kommunen har anført at de ser det som en særlig utfordring å arbeide for en økning i antallet innbyggere i kommunen, men mener at de som selvstendig kommune er best skikket til å løse denne utfordring.
- Loppa kommune er, målt i innbyggertall, den minste kommunen i Finnmark med i underkant av tusen innbyggere. Nedgangen siden 2002 har også vært markant. Loppa har generelt sett

utfordringer i tjenestesektorene, både med hensyn til kompetanse og sårbarhet ved vakanser og fravær. Befolkningsframskrivingen viser at Loppa vil få ytterligere utfordringer med hensyn til en stadig synkende, og en stadig eldre befolkning.

- Majoriteten av kommunens innbyggere føler den største tilknytningen til Alta, utover å være «loppaværing».
- Kommunen selv gir inntrykk at av satsingen har vært på driftssiden, med opprettholdelse av et godt tjenestetilbud. Dette har gått utover samfunnsutviklingen i kommunen. Kommunen har heller ikke kompetanse eller ressurser til dette. Selv ikke økonomi alene og prioritering av dette feltet – vil sikre en rask bedring eller tilføre tilstrekkelig kompetanse.
- Dersom samfunnsutviklingsperspektivet ikke prioriteres, i den hensikt å tilrettelegge for næring, samferdsel, transport, infrastruktur og fremtidige arbeidsplasser – vil lokalsamfunnet nedbygges. Dersom en skal bevare fremtidig bosetting i kommunen er en avhengig av en helhetlig innsats og utvikling på området.
- En sammenslåing med Alta vil kunne tilføre den nye kommunen kompetanse til å gjennomføre samfunnsutviklingsmessig tiltak mot distriktsentraene i Loppa.
- I et nytt inntektssystem er det sannsynlig at små kommuner vil oppleve vanskeligere økonomiske rammevilkår. Å sikre kommunen en forutsigbar inntektsnivå kan oppnås ved å danne nye kommuner.
- Det er ikke åpenbart hvor effektiviseringsgevinster kan hentes ut ved sammenslåing, men flere administrative funksjoner kan effektiviseres, mens primærtjenester som skole og helse fortsatt foregår hvor folket bor.
- Kommunen selv beskriver et kompetansegap innenfor mange områder i kommunen, som plan, beredskap, forebyggende arbeid, folkehelse, samt innenfor alle primærfunksjoner i helse og oppvekst. Kommune har hatt gode økonomiske resultat over tid, men samtidig innforstått med betydelige og kritiske kompetansegap i organisasjonen.
- Kommunen får i dag hjelp innenfor flere områder de selv ikke håndterer.
- Sammenslåing kan medføre en svekkelse i politisk representasjon fra distriktene. Likeledes følelse av større avstand til politikere. Nærdemokratiske tiltak kan imidlertid gjennomføres – ved bruk av funksjonsdeling av oppgaver, etablering av lokale servicetorg og mer digitalisering.
- Etter Fylkesmannens vurdering er kommunen fra et faglig ståsted avhengig av å danne en ny kommune med Alta, dersom en på lang sikt skal kunne bevare bosettingen i kommunen.
- For begge kommuner foreligger store utviklingspotensialer med en samordnet og strategisk innretning som åpner for ytterligere satsing innenfor fiskeri- og havbruksnæring, samt industri rettet mot disse fagområder.
- Som den største kommunen i Finnmark har Alta generelt sett god kapasitet og kompetanse innenfor de ulike tjenestesektorene. Kommunen har også god plankompetanse og har et oppdatert planverktøy. En ny kommune vil redusere habiliteitsutfordringer innenfor alle deler av tjenesteytingen for å møte krav og forventninger fra både myndigheter og privatpersoner. Altas plankompetanse vil være en styrke for planlegging innenfor det som i dag omfatter dagens Loppa kommune.

Sysselsetting og pendlerdata

- Det totale antallet sysselsatte i 2015 var på 446 personer, en reduksjon fra 2002 på 25,2 %. Av disse var 342 sysselsatt i kommunen i 2015, mens 104 personer var registrert sysselsatt i en annen kommune.
- Det var flest pendlere til Alta (63 personer), deretter følger Hammerfest (8), Tromsø (6), Oslo (5) og Sør-Varanger (3).

Folketallsutvikling og demografi

- Folketallet i Loppa hadde i perioden 2002-2016 hatt en tilbakegang på 32 %, og hadde et folketall i 2016 på 951 personer.
- SSBs hovedalternativ for befolkningsframskriving anslår en reduksjon av antall innbyggere i 2040 til 600, det vil si en nedgang på 37 % fra 2016. En framskrivning viser at andelen yrkesaktive pr pensjonist vil reduseres fra 2,4 i 2015 til 1,4 i 2040.

Interkommunalt samarbeid

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Loppa kommune

Tjenesteyting

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Loppa kommune

Forvaltning

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Loppa kommune

5.10.7 2015 Hasvik kommune

- Kommunen er nr. 423/428 for kommunebarometeret 2016.
- Hasvik kommune har besluttet å bestå som egen kommune.

Fylkesmannens vurdering

- Hasvik kommunen har ikke utredet 0-alternativet som et minimum, det å bestå som egen kommune.
- Kommunen har heller ikke utredet mulige sammenslåinger mot andre nabokommuner i Finnmark.
- Kommunen har ikke gjennomført øvrige utredninger med hensyn til å danne en ny kommune.
- Kommunen på vel 1000 innbyggere opplever mye av de samme utfordringer som er gjeldende for mindre kommuner. Kommunen har generelt sett utfordringer med hensyn til kapasitet og kompetanse innenfor tjenesteytingen, men innenfor grunnskolesektoren oppfattes eksempelvis kommunen å ha tilfredsstillende kompetanse og kapasitet til utviklingsoppgaver. Denne sektoren er i likhet med andre sektoren imidlertid sårbar for vakanser og sykdom.
- Kommunen ikke har kapasitet eller kompetanse til å arbeide målrettet med oppdatering av planverket, noe som gjør at arealplanen ikke har blitt rullert.
- Fylkesmannens vurdering er at kommunen på sikt bør vurdere å danne kommune med Alta, slik at kommunen møter kravene til tilstrekkelig kapasitet, kompetanse og avstand i organisasjonen.

Syssetting og pendlerdata

- Det totale antallet sysselsatte i 2015 var på 466 personer, en reduksjon fra 2002 på 2,3 %. Av disse var 5032 sysselsatt i kommunen i 2015, mens 74 personer var registrert sysselsatt i en annen kommune.
- Det var flest pendlere til Alta (27 personer), deretter følger Hammerfest (12), Tromsø (6) og Loppa (6).

Folketallsutvikling og demografi

- Folketallet i Hasvik hadde i perioden 2002-2016 en tilbakegang på 11 %, og kommunen hadde i 2016 et folketall på 1054 personer.
- SSBs hovedalternativ for befolkningsframskriving anslår en nedgang til 1000 innbyggere i 2040, det vil si en reduksjon på 5,1 % fra 2016.
- En framskrivning viser at andelen yrkesaktive pr pensjonist vil reduseres fra 3,5 i 2015 til 3,2 i 2040.

Interkommunalt samarbeid

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Hasvik kommune

Tjenesteyting

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Hasvik kommune

Forvaltning

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Hasvik kommune

5.10.8 2017 Kvalsund kommune

- Kommunen er nr. 414/428 for kommunebarometeret 2016.
- Kvalsund har sagt ja til kommunesammenslåing med Hammerfest. Innledningsvis var også Måsøy med i prosessen, men har siden valgt å ikke gå videre med dette arbeid.

Fylkesmannens vurdering

- Kommunestyret i Kvalsund har med knappst mulig flertall vedtatt sammenslåing med Hammerfest kommune med virkning senest 1. januar 2020.
- Hammerfest er en vekstkommune hvor innbyggertallet har vist en klar økning. Den nye kommunen vil oppleve en befolkningsvekst frem mot 2040. I følge moderate prognoser er det kun Hammerfest som kan vente vekst, mens Kvalsund vil oppleve befolkningsnedgang.
- Hammerfest og Kvalsund har i dag stor interaksjon seg imellom. Man tilhører en felles bo- og arbeidsregion med en høy pendlingsgrad mellom kommunene.
- Kommunene har i dag flere interkommunale samarbeidsavtaler. En ny kommune vil sikre at dagens interkommunale tjenesteyting i framtiden vil bli en del av én kommunes lokaldemokrati.
- Den nye kommunen vil generelt preges av god kompetanse i tjenestesektorene og god kapasitet til utviklingsarbeid.
- Innenfor sektorene vil en sammenslåing bidra til å styrke fagmiljøene og fagkompetansen. Samlet sett vil dette bidra til å sikre alle innbyggerne et stabilt og godt tjenestetilbud. Også innenfor planlegging vil det være langsiktighet.
- Både Hammerfest og Kvalsund har de siste årene hatt ansvaret for planlegging opp mot store utbyggingsprosjekter. Særlig for planlegging innenfor dagens Kvalsund, vil en ny kommune styrke planleggingskapasiteten.
- Kvalsund kommune er en av de som statistisk vil oppleve størst befolkningsnedgang i et fremskrevet hovedalternativ mot 2040 og vil da være en kommune på om lag 800 innbyggere.
- Kommunen er relativt sårbar med kapasitet og kompetanse innenfor flere tjenesteområder.

Folketallsutvikling og demografi

- Folketallet i Kvalsund hadde i perioden 2002-2016 en tilbakegang på 5,1 %, og hadde et folketall i 2016 på 1035 personer.
- SSBs hovedalternativ for befolkningsframskriving anslår en nedgang til 800 innbyggere i 2040, det vil si en reduksjon på 22,7 % fra 2016.
- En framskrivning viser at andelen yrkesaktive pr pensjonist vil reduseres fra 2,3 i 2015 til 1,6 i 2040.

Sysselsetting og pendlerdata

- Det totale antallet sysselsatte i Kvalsund var i 2015 på 464 personer, en reduksjon fra 2002 på 3,3 %. Av disse var 265 sysselsatt i kommunen i 2015, mens 199 personer var registrert sysselsatt i en annen kommune.
- Det var flest pendlere til Hammerfest (137 personer), deretter følger Alta (34) og Porsanger (7).

Interkommunalt samarbeid

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Kvalsund kommune

Tjenesteyting

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Kvalsund kommune

Forvaltning

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Kvalsund kommune

5.10.9 2018 Måsøy kommune

- Kommunen er nr. 373/428 for kommunebarometeret 2016.
- Kommunen har vedtatt å bestå som egen kommune. De har ikke åpnet for videre prosess med hensyn til kommunesammenslåing.
- Kommunen har utover å utrede 0-alternativet vært delaktig i en vurdering om kommunesammenslåing med Hammerfest og Kvalsund, men har trukket seg fra denne prosessen.

Fylkesmannens vurdering

- Fylkesmannen har invitert til og gjennomført samtale med formannskapet i Måsøy kommune 13. september 2016. Der er det forespurt om det er aktuelt for Måsøy å jobbe videre med reformen da fristen og virkemidler i reformen er forlenget skriftlig til årsskiftet.
- Samtidig holder kommunene Kvalsund og Hammerfest døren åpen for Måsøys inntreden i forbindelse med kommunesammenslåing, dog forutsatt frivillighet fra Måsøys side. Måsøy har uttrykt tvil knyttet til en slik deltakelse. Formelt vil en først behandle spørsmålet i deres kommunestyre medio oktober 2016.
- Fylkesmannen vil anbefale at Måsøy bør være med å danne ny kommune sammen med Kvalsund og Hammerfest kommuner. Fylkesmannen vil tilråde at dette vurderes på mellomlang sikt, dersom en ikke går inn i dette frivillig nå.
- Måsøy kommune har utfordringer med hensyn til begrenset kapasitet til å ivareta oppgaver innenfor ulike tjenestesektorer. Svakt fagmiljø og mangel på fagkompetanse gjør at

utviklingsoppgaver ikke ivaretas godt nok. Her er imidlertid variasjoner fra sektor til sektor, men tjenestene er generelt sett sårbare for vakanser og sykdom.

- På grunn av en stadig eldre befolkning, vil kommunen de neste tiårene ha et stadig større behov for arbeidskraft innen helse og omsorgssektoren, noe som igjen vil ytterligere belaste kommunens økonomi.
- Kommunen er en av de som statistisk vil oppleve størst befolkningsnedgang i et fremskrevet hovedalternativ mot 2040, og vil da være en kommune på om lag 1000 innbyggere.

Folketallsutvikling og demografi

- Folketallet i Måsøy hadde i perioden 2002-2016 en tilbakegang på 15,2 %, og hadde et folketall i 2016 på 1215 personer.
- SSBs hovedalternativ for befolkningsframskriving anslår en nedgang til 1000 innbyggere i 2040, det vil si en nedgang/oppgang på 17,7 % fra 2016.

Syssetting og pendlerdata

- Det totale antallet sysselsatte som var bosatt i Måsøy var i 2015 på 546 personer, en nedgang fra 2002 på 24,2 %. Av disse var 457 sysselsatt i kommunen i 2015, mens 89 personer var registrert sysselsatt i en annen kommune.
- Det var flest som pendlet til Alta (23 personer), deretter følger Hammerfest (22), Nordkapp (15), Oslo 85) og Tromsø (5) som de største pendlerkommunene.

Interkommunalt samarbeid

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Måsøy kommune

Tjenesteyting

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Måsøy kommune

Forvaltning

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Måsøy kommune

5.10.10 2019 Nordkapp kommune

- Kommunen er nr. 411/428 for kommunebarometeret 2016.
- Kommunen har vedtatt å gå for 0-alternativet med gode samarbeidsløsninger mot nabokommuner.

Fylkesmannens vurdering

- Nordkapp kommune har mai 2015 vedtatt å utrede 3 alternativer:
 - Utredning av 0-alternativet med samarbeidsløsninger
 - Utredning av sammenslåing med Hammerfest, Kvalsund, Måsøy, Nordkapp og Porsanger.
 - Utredning mot nabokommuner, hvilket innebærer vurdering av konstellasjoner med Nordkapp, Lebesby og Gamvik / Nordkapp og Måsøy / Nordkapp og Porsanger
- 0-alternativet og alternativene mot nabokommuner er vurdert med nøkkeltallsanalyse.
- Utredning med storkommune med de 5 kommuner er utført av Vaseli på oppdrag for Hammerfest kommune. Det vises i sin helhet til vedlagte utredninger.

- Kommunen har gjennomført en relativt grundig egenvurdering etter kriteriene for god kommunestruktur. Nordkapp har selv vurdert et storkommunealternativ og alternativer mot enkelte nabokommuner selvstendig, i tillegg til 0-kommunealternativet.
- I april 2016 sa imidlertid et flertall av kommunestyret nei til sammenslåing med andre kommuner i regionen.
- Det ventes marginale befolkningsendringer i kommunen i et framskrevet horisont til 2040, som gir et stabilt befolkningsgrunnlag på om lag 3200 innbyggere
- Nordkapp kommune har generelt sett tilfredsstillende kompetanse og kapasitet til å ivareta sine oppgaver innenfor tjenestesektorene. Fagmiljøene er imidlertid små, og dette kan gi utfordringer ved vakanse og sykdom.
- Kommunen har økt sin plankompetanse og har tatt mål av seg til selv å ivareta planleggingsoppgaver. Også her imidlertid antallet fagansatte en utfordring med hensyn til vakanse og sykdom.
- Selv om kommune har vedtatt å bestå som egen kommune, er fylkesmannen likevel av den formening at kommunen på lengre sikt bør søke sammenslåing for å fremstå mer robust.

Folketallsutvikling og demografi

- Folketallet i Nordkapp hadde i perioden 2002-2016 en tilbakegang på 6,8 %, og hadde et folketall i 2016 på 3276 personer.
- SSBs hovedalternativ for befolkningsframskriving anslår en nedgang til 3200 innbyggere i 2040, det vil si en reduksjon på 2,3 % fra 2016.
- En framskrivning viser at andelen yrkesaktive pr pensjonist vil reduseres fra 3,9 i 2015 til 2,0 i 2040.

Syssetsetting og pendlerdata

- Det totale antallet sysselsatte som var bosatt i Nordkapp var i 2015 på 1579 personer, en nedgang fra 2002 på 8 %. Av disse var 1381 sysselsatt i kommunen i 2015, mens 198 personer var registrert sysselsatt i en annen kommune.
- Det var flest som pendlet til Alta og Tromsø (hhv 42 personer), deretter følger Hammerfest (17og Oslo (15) som de største pendlerkommunene.

Interkommunalt samarbeid

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Nordkapp kommune

Tjenesteyting

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Nordkapp kommune

Forvaltning

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Nordkapp kommune

5.10.11 2020 Porsanger kommune

- Kommunen er nr. 416/428 for kommunebarometeret 2016.
- Kommunen har vedtatt å bestå som egen kommune. De vil fortsette å arbeide aktivt for samarbeid med andre kommuner, for å utvikle samfunn og tjenestetilbud.

Fylkesmannens vurdering

- November 2015 ble Nordkapp kommune, sammen med kommunene Kvalsund, Måsøy, Porsanger og Hammerfest utredet med tanke på framtidig kommunesammenslåing. I juni 2016 sa kommunestyret nei til sammenslåing med andre kommuner i regionen.
- Videre har kommunen vært i nabosamtaler med hver av kommunene Nordkapp, Lebesby og Karasjok, uten resultat.
- Kommunen vil ikke konkludere hvorvidt en sammenslåing av disse 5 kommunene, vil være bedre en 0-alternativet. Dette fordrer ifølge kommunen en grundigere prosess hvor også fremtidige virkemidler i større grad fremstår klare.
- Kommunen legger til grunn at en eventuell sammenslåing med flere er betinget av at tjenestetilbudet til innbyggerne må gis forutsigbarhet. Potensialet for næring- og samfunnsutvikling må være større en å stå alene. Tre språk og kulturer må ivaretas, likeså lokaldemokratiet.
- Porsanger er blant finnmarkskommunene som etter framskrivning av hovedalternativet vil være blant de med mest negative befolkningsutvikling.
- Kommunen har en svært anstrengt økonomi og er i dag innmeldt i ROBEK for 3. gang.
- Kommunen besitter åpenbare svakheter i deler av tjenesteproduksjonen og dels saksbehandlingen. Manglende kapasitet i kombinasjon med manglende kompetanse inne både helse og undervisning. Kommunen har en særlig svak økonomi og er likeledes svak på samfunnsutviklingsområdet.
- Porsanger kommune har hatt en nedgang i folketallet siden 2002, og framskrivningen viser at denne utviklingen vil fortsette. I likhet med de øvrige små og mellomstore kommuner i fylket, har kommunen utfordringer med hensyn til tilstrekkelig fagkompetanse, og har også utfordringer i saksbehandlingskvalitet innenfor enkelte tjenestesektorer. Andre sektorer oppviser god kvalitet og har tilfredsstillende bemanning.
- Det er fylkesmannens vurdering at Porsanger kommune på relativt kort sikt bør inngå i en større kommune for å fremstå mer robust med hensyn til oppgaveløsning og mindre sårbar med hensyn til kapasitet og kompetanse. Samtidig at tilstrekkelig distanse i organisasjonen sikres.

Folketallsutvikling og demografi

- Folketallet i Porsanger hadde i perioden 2002-2016 hatt en tilbakegang på 8,5 %, og hadde et folketall i 2016 på 3978 personer. SSBs hovedalternativ for befolkningsframskriving viser en nedgang til 3400 innbyggere i 2040, det vil si en nedgang på 14,5 % fra 2016. En framskrivning viser at andelen yrkesaktive pr pensjonist vil reduseres fra 3,9 i 2015 til 1,8 i 2040.

Sysselsetting og pendlerdata

- Det totale antallet sysselsatte bosatt i Porsanger var i 2015 på 1931 personer, en nedgang fra 2002 på 7,3 %. Av disse var 1656 sysselsatt i kommunen i 2015, mens 275 personer var registrert sysselsatt i en annen kommune.
- Det var flest som pendlet til Alta (42 personer), deretter følger Tromsø (32), Hammerfest (24) og Karasjok (20) som de største pendlerkommunene.

Interkommunalt samarbeid

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Porsanger kommune

Tjenesteyting

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Porsanger kommune

Forvaltning

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Porsanger kommune

5.10.12 2021 Karasjok kommune

- Kommunen er nr. 409/428 for kommunebarometeret 2016.
- Kommunestyret har vedtatt å opprettholde Karasjok som egen kommune. De søker flere samarbeidsområder gjennom Ávjovárri urfolksregion.

Fylkesmannens vurdering

- Karasjok kommunestyre har i februar 2015 vedtatt å invitere Tana, Kautokeino, Porsanger og Alta kommune til møte om samarbeid, dialog og eventuell dannelse av ny kommune.
- Kun Kautokeino har respondert på henvendelsen. Norut har for disse to kommuner utredet kommunereformen i samisk perspektiv på initiativ fra Ávjovárri urfolksregion. Rapporten konkluderer at sammenslåing ikke anbefales på grunn av store avstander mellom kommunesentrene, men at kommunene i stedet vurderer andre samarbeidsformer.
- Som følge av manglende respons fra nabokommunene, har Karasjok kommune ikke inngått intensjonsavtale med noen kommuner.
- Kommunen har opplevd nedgang i befolkningstallet seneste 12 år. Framskrivning for hovedalternativet tilsier en fortsatt nedgang og en befolkning på i overkant 2000 innbyggere frem mot 2040.
- Kommunens tjenesteproduksjon er i stor grad organisert til tettstedet Karasjok.
- Statusbildet for kommunen basert på fylkesmannens vurdering og kommunens arbeid og besvarelser med dette, gjengir en situasjon hvor det oppleves kapasitetsproblemer og dels manglende kompetanse. Det synes å være et betydelig potensiale i forhold til effektiv tjenesteproduksjon, hvor mulige organisasjonsendringer for å øke effektivitet samtidig som tjenestetilbudet opprettholdes og styrkes.
- Den økonomiske situasjon er utfordrende.
- Karasjok kommune synes å ha utfordringer med hensyn til å ivareta oppgaver og ansvar som eier og myndighet innen flere av tjenestesektorene. Dette medfører at kommunen har utfordringer med å utvikle tjenestene.
- Kommunen har stabil plankompetanse og vurderes som tilfredsstillende.
- Det naturlige samarbeidspunktet har for Karasjok vært Porsanger kommune, da det er betydelig kortere dit, en til Kautokeino eller Tana. Likeså er flyplassen lokalisert til Lakselv.
- Det samiske perspektivet står sentralt i kommunen, hvor samisk språk, kultur og identitet må ivaretas særskilt.
- Kommunen selvstendige vurdering samt den anbefaling som foreligger i utredningen viser til mer samarbeid mellom Karasjok og Kautokeino.
- Fylkesmannens vurdering er at Karasjok og Kautokeino er de kommuner som står nærmest hverandre i forhold til en enhetlig identitet og kultur. Selv om avstanden mellom kommunesentrene er relativt betydelig med 125 km er det likevel Fylkesmannens vurdering at for begge kommunene samlet, vil en sammenslåing mellom disse fremstå mest naturlig og gi bedre kapasitet til å ivareta og videreutvikle lovpålagte oppgaver, både velferdsoppgaver og myndighetsoppgaver

Folketallsutvikling og demografi

- Folketallet i Karasjok hadde i perioden 2002-2016 hatt en tilbakegang på 6,5 %, og hadde et folketall i 2016 på 2668 personer. SSBs hovedalternativ for befolkningsframskriving viser en nedgang til 2400 innbyggere i 2040, det vil si en reduksjon på 10 % fra 2016. En framskriving viser at andelen yrkesaktive pr pensjonist vil reduseres fra 4,3 i 2015 til 1,9 i 2040.

Syssetsetting og pendlerdata

- Det totale antallet sysselsatte som var bosatt i Karasjok var i 2015 på 1341 personer, en nedgang fra 2002 på 2 % . Av disse var 1153 sysselsatt i kommunen i 2015, mens 188 personer var registrert sysselsatt i en annen kommune.
- Det var flest som pendlet til Porsanger (47personer), deretter følger Alta (27), Tromsø (26) og Kautokeino (15) som de største pendlerkommunene.

Interkommunalt samarbeid

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Karasjok kommune

Tjenesteyting

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Karasjok kommune

Forvaltning

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Karasjok kommune

5.10.13 2022 Lebesby kommune

- Kommunen er nr. 423/428 for kommunebarometeret 2016.
- Lebesby kommunestyre har vedtatt at kommunen skal bestå som egen kommune. Kommunen skal fortsette samarbeidet med andre kommuner, hvor de blant annet har et omfattende samarbeid med Gamvik på lege- og barnevernstjeneste. Kommunestyret ønsker å se på mulige andre samarbeidsområder i fortsettelsen, for å utvikle tjenestene til beste for innbyggerne.

Fylkesmannens vurdering

- Lebesby kommune har sammen med Gamvik kommune vært i en lengre prosess med hensyn til å danne en ny kommune.
- Kommunene har utarbeidet et utkast til intensjonsavtale. Denne er ikke politisk behandlet men er utviklet i dialog mellom politiske og administrative representanter.
- Det er i perioden februar – april 2016.09.28 gjennomført 5 forhandlingsmøter mellom Lebesby og Gamvik kommune om mulig kommunesammenslåing. Disse forhandlingene resulterte ikke i en avtale. I april 2016 ble det sendt ut en felles pressemelding fra ordførerne i Lebesby og Gamvik hvor begrunnelsen for bruddet i forhandlingene framkom. Det ble vist til rapporten om kommunesammenslåing mellom disse to kommunene hadde konkludert med at dersom en skulle oppnå store effektiviseringsgevinster så måtte administrasjonen samlokaliseres på et sted. Det het videre: "Begge kommunene ønsker at kommunesenteret skal være i sine

respektive kommuner. Konsekvensen for det lokalsamfunnet som eventuelt ikke skulle bli kommunesenteret synes å bli for store.”

- Det er ca. 30 km mellom de to kommunenes kommunesentre.
- Både Lebesby og Gamvik er små kommuner i Finnmark, med en befolkning på henholdsvis 1318 og 1139 innbyggere i 2016. De to kommunene ligger geografisk nært hverandre, og har et omfattende interkommunalt samarbeid. En sammenslåing ville sikret at tjenesteyting som i dag inngår i interkommunale ordninger, i framtiden ville blitt direkte underlagt lokaldemokratiet.
- Ved å danne en kommune, kunne dette gitt et større fokus på tjenestenes kvalitet og kompetanse, og slik sikret god kvalitet på tjenesteytingen. Dagens tjenester er sårbare, selv i interkommunale ordninger, særlig fordi interkommunale ordninger ikke på samme måte som lokaldemokratiske, kan stimulere til tjenesteutvikling og se de ulike tjenestene (både ledelse og faktisk tjenesteyting) i sammenheng.
- Situasjonen for kommunen kan sammenliknes med nabokommunen Gamvik, selv om det finnes nyanser på bedringer innenfor det økonomiske området og tjenesteytingen. Kommune blir for liten til å stå alene i et fremtidsperspektiv og bør søke sammenslåing med flere kommuner for å være en mer robust kommune både innenfor kapasitet, kompetanse, tilstrekkelig distanse og en effektiv tjenesteproduksjon.
- Intensjonsavtalens innhold viser til å etablere en robust og attraktiv bo- og næringskommune, arbeide med infrastruktur, sikre trygge oppvekstvilkår og den politiske deltakelse med et aktivt lokaldemokrati samt ivareta en balansert utvikling i alle deler i den nye kommunen.
- Intensjonsavtalen peker på en rekke muligheter som ligger i å danne en ny kommune, både innenfor tjenesteytingen men og i næringsssammenheng. Her nevnes havbruksnæring og reiseliv som kan utvikles gjennom samarbeid om infrastrukturelle forhold
- Fylkesmannen vurderer at Lebesby og Gamvik har gjort et godt arbeid med å planlegge fremtidige kommunale tjenester i det utkastet til avtale som foreligger.
- Selv om det å danne en ny kommune med Lebesby og Gamvik ikke løser alle velferdsoppgaver, eller tilsier at alt av effektivtetspotensiale er tatt ut, vil dette likevel være et steg i retning mot å fremstå ennå mer robust.

Folketallsutvikling og demografi

- Folketallet i Lebesby hadde i perioden 2002-2016 hatt en tilbakegang på 14,5 %, og hadde et folketall i 2016 på 1318 personer.
- SSBs hovedalternativ for befolkningsframskriving anslår en nedgang til 1300 innbyggere i 2040, det vil si en reduksjon på 1,4 % fra 2016.
- En framskrivning viser at andelen yrkesaktive pr pensjonist vil reduseres fra 3,4 i 2015 til 2,2 i 2040.

Sysselsetting og pendlerdata

- Det totale antallet sysselsatte som var bosatt i Lebesby var i 2015 på 598 personer, en nedgang fra 2002 på 12,5 %. Av disse var 487 sysselsatt i kommunen i 2015, mens 111 personer var registrert sysselsatt i en annen kommune.
- Det var flest som pendlet til Alta (38 personer), deretter følger Båtsfjord (12), Gamvik (9), og henholdsvis Tromsø og Porsanger (7) som de største pendlerkommunene.

Interkommunalt samarbeid

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Lebesby kommune

Tjenesteyting

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Lebesby kommune

Forvaltning

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Lebesby kommune

5.10.14 2023 Gamvik kommune

- Kommunen er nr. 425/428 for kommunebarometeret 2016.
- Gamvik kommune stanset arbeidet med kommunereformen med den begrunnelse at konsekvensene for det stedet som ikke blir kommunesenter, blir for store. De er ikke åpne for videre prosess med sammenslåing, men positiv til samarbeidsprosjekter med Lebesby kommune.

Fylkesmannens vurdering

- Selv med en positiv befolkningsutvikling de seneste år, vil kommunen trolig vil fremstå som en av de kommunene med færrest innbyggere i fylket. Lagt til grunn SSB høyeste vekstanslag og framskriving frem mot 2040, vil kommunen fortsatt være noe i overkant av 1000 innbyggere. Dersom en legger til grunn målene for kommunereformen, kommunens roller som tjenesteyter og samfunnsutvikler, samt kriterier for kommunestruktur, er det fylkesmannens vurdering at kommunen bør søke integrering og sammenslåing med andre kommuner.
- Gamvik kommune har vært på Robek listen ca. 70% av tiden den listen har eksistert. Det er svært uheldig og gir vanskelig styring på utvikling av kommunen.
- Kommunen mangler vesentlig kompetanse innenfor mange deler av tjenesteytingen, så som plan og barnehage, men har og utfordringer innen grunnskole. Innenfor BV stilles spørsmål om en er i stand til å sikre forsvarlige tjenester eller forutsetninger for å være et robust fagområde
- Kommunen uttaler selv at de i dag har et utstrakt samarbeid. Dette må de gjøre av faglige og økonomiske årsaker, samtidig som de uttaler at de ikke er avhengig av nabokommuner for å levere lovpålagte tjenester.
- Etter Fylkesmannens vurdering tilsier tjenestelige forhold det som nødvendig at kommunen søker utstrakt samarbeid og sammenslåing med andre kommune, slik at tjenesteyting kommer på et minimumsnivå for innbyggerne. I første omgang er fylkesmannen av den formening at det er nærliggende å søke sammenslåing med Lebesby kommune, for på lengre sikt å inngå i en større kommunestruktur.
- Kommunene Lebesby og Gamvik har vært i forhandlinger om en intensjonsavtale med sikte på en kommunesammenslåing. Disse forhandlingene resulterte ikke i en avtale. I april 2016 ble det sendt ut en felles pressemelding fra ordførerne i Lebesby og Gamvik hvor begrunnelsen for bruddet i forhandlingene framkom. Det ble vist til rapporten om kommunesammenslåing mellom disse to kommunene hadde konkludert med at dersom en skulle oppnå store effektiviseringsgevinster så måtte administrasjonen samlokaliseres på et sted. Det het videre: "Begge kommunene ønsker at kommunesenteret skal være i sine respektive kommuner. Konsekvensen for det lokalsamfunnet som eventuelt ikke skulle bli kommunesenteret synes å bli for store." Det er ca. 30 km mellom de to kommunenes kommunesentre.
- Både Lebesby og Gamvik er små kommuner i Finnmark, med en befolkning på henholdsvis 1318 og 1139 innbyggere i 2016. De to kommunene ligger geografisk nært hverandre, og har et omfattende interkommunalt samarbeid. En sammenslåing ville sikret at tjenesteyting som i dag inngår i interkommunale ordninger, i framtiden ville blitt direkte underlagt lokaldemokratiet.

- En sammenslåing av de to kommunene, kunne gitt et større fokus på tjenestenes kvalitet og kompetanse, og slik sikret god kvalitet på tjenesteytingen. Dagens tjenester er sårbare, selv i interkommunale ordninger.
- Intensjonsavtalens innhold viser til å etablere en robust og attraktiv bo- og næringskommune, arbeide med infrastruktur, sikre trygge oppvekstvilkår og den politiske deltakelse med et aktivt lokaldemokrati samt ivareta en balansert utvikling i alle deler i den nye kommunen.
- Intensjonsavtalen peker på en rekke muligheter som ligger i å danne en ny kommune, både innenfor tjenesteytingen men og i næringsssammenheng. Her nevnes havbruksnæring og reiseliv som kan utvikles gjennom samarbeid om infrastrukturelle forhold
- Fylkesmannen vurderer at Lebesby og Gamvik har gjort et godt arbeid med å planlegge fremtidige kommunale tjenester i det utkastet til avtale som foreligger.
- Selv om det å danne en ny kommune med Lebesby og Gamvik ikke løser alle velferdsoppgaver, eller tilsier at alt av effektivitetspotensiale er tatt ut, vil dette likevel være et steg i retning mot å fremstå ennå mer robust.

Folketallsutvikling og demografi

- Folketallet i Gamvik hadde i perioden 2002-2016 hatt en tilbakegang på 7,7 %, og hadde et folketall i 2016 på 1139 personer.
- SSBs hovedalternativ for befolkningsframskriving anslår en nedgang til 1200 innbyggere i 2040, det vil si en økning på 5,4 % fra 2016.
- En framskrivning viser at andelen yrkesaktive pr pensjonist vil reduseres fra 3,9 i 2015 til 3,2 i 2040.

Syssetting og pendlerdata

- Det totale antallet sysselsatte som var bosatt i Gamvik var i 2015 på 543 personer, en nedgang 2002 på 2,1 %. Av disse var 455 sysselsatt i kommunen i 2015, mens 88 personer var registrert sysselsatt i en annen kommune.
- Det var flest som pendlet til Lebesby (22 personer), deretter følger Porsanger (11), Alta (9) og Båtsfjord (8) som de største pendlerkommunene.

Interkommunalt samarbeid

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Gamvik kommune

Tjenesteyting

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Gamvik kommune

Forvaltning

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Gamvik kommune

5.10.15 2024 Berlevåg kommune

- Kommunen er nr. 335/428 for kommunebarometeret 2016.
- Berlevåg kommune ønsker primært å stå som egen kommune. Kommunen ønsker å forsterke det interkommunale samarbeidet. Ved eventuell påtvunget sammenslåing foretrekkes en storkommune i Øst-Finnmark.

Fylkesmannens vurdering

- Det foreligger en kommunereformutredning i Øst-Finnmark utført av BDO, for kommunene Vadsø, Vardø, Berlevåg, Båtsfjord, Nesseby, Tana og Sør-Varanger. Utredningen omhandler innbyggernes synspunkt i forhold til en ny kommunestruktur.
- Med en negativ befolkningsutvikling vil Berlevåg i et perspektiv mot 2040 fremstå blant de minste kommunene i fylket med stipulert ca. 1000 innbyggere.
- Om lag all tjeneste er konsentrert til tettstedet Berlevåg (97%) og av dette bør en kunne forvente en effektiv tjenesteproduksjon. Likevel er det forståelig at en del tjenesteyting kan bli marginal med tanke på kompetanse og kapasitet grunnet utfordringer med å rekruttere og beholde kompetanse, skape stabilitet innenfor de ulike tjenester, samt utvikle disse.
- Kommunen har svak økonomi og vil få utfordringer i økonomiforvaltningen fremover. En kraftig økende lånegjeld og store forpliktelser i infrastrukturinvesteringer vil trolig medføre reduksjoner innen driften. Likeså fremstår utfordringer med å dekke krav og forventninger innen et utvalg av tjenesteområder. Kommunen mangler kompetanse innen enkelt fagfelt.
- Kommunen erkjenner at manglende kapasitet og kompetanse på en del områder kan fremstå som en utfordring for kommunens rolle som både samfunnsutvikler og myndighetsutøver. Samtidig følger klare utfordringer hva gjelder en del oppfølging av plan- og lovverk.
- Det er mangel på kapasitet til forvaltningsoppgaver og utviklingsarbeid. Fagmiljøene i de ulike sektorene er små, og det er ikke gitt at forutsetningene som skal til for å levere robuste tjenester er tilstede.
- Det er Fylkesmannens vurdering at Berlevåg i første omgang, på mellomlang sikt bør søke løsninger for å inngå i ny kommune, slik at en i større grad kan utvikle kvaliteten i tjenestene til innbyggerne samt ha bredere fokus på arbeid med næring- og samfunnsutviklingen.

Folketallsutvikling og demografi

- Folketallet i Berlevåg hadde i perioden 2002-2016 hatt en tilbakegang på 17,4 %, og hadde et folketall i 2016 på 1000 personer.
- SSBs hovedalternativ for befolkningsframskriving viser en nedgang til 900 innbyggere i 2040, det vil si en reduksjon på 10 % fra 2016.
- En framskriving viser at andelen yrkesaktive pr pensjonist vil reduseres fra 3,1 i 2015 til 2,5 i 2040.

Syssetting og pendlerdata

- Det totale antallet sysselsatte som var bosatt i Berlevåg var i 2015 på 492 personer, en nedgang fra 2002 på 9,1 %. Av disse var 410 sysselsatt i kommunen i 2015, mens 82 personer var registrert sysselsatt i en annen kommune.
- Det var flest som pendlet til Tana (16 personer), deretter følger Tromsø (15), Vadsø (9) og Sør-Varanger (7) som de største pendlerkommunene.

Interkommunalt samarbeid

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Berlevåg kommune

Tjenesteyting

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Berlevåg kommune

Forvaltning

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Berlevåg kommune

5.10.16 2025 Tana kommune

- Kommunen er nr. 426/428 for kommunebarometeret 2016.
- Tana kommune avslutter arbeidet med kommunesammenslåing uten konkret vedtak om å danne ny kommune. De går videre med å utvikle flere samarbeid med aktuelle nabokommuner.
- Endring i kommunestruktur må baseres på frivillighet og Tana kommune kan ikke «tvinge» seg på kommuner som ikke ønsker sammenslåing. Nesseby som den mest aktuelle kommunen for sammenslåing, ønsker ikke sammenslåing med Tana kommune.
- Dersom det skulle komme seriøse henvendelser fra evt. Nabokommuner om sammenslåing, vil en arbeidsgruppe kunne vurdere dette og lage en innstilling til kommunestyret.

Fylkesmannens vurdering

- Det foreligger en kommunereformutredning i Øst-Finnmark utført av BDO, for kommunene Vadsø, Vardø, Berlevåg, Båtsfjord, Nesseby, Tana og Sør-Varanger. Utredningen omhandler innbyggernes synspunkt i forhold til en ny kommunestruktur.
- Kommunen avslutter kommunereformarbeidet uten noe vedtak om sammenslåing. De ser potensiale for fortsatt samarbeidsområder mellom aktuelle nabokommuner og særskilt hvor det oppleves særskilt spesialiserte tjenester og utfordrende å rekruttere.
- I arbeidet med fylkesmannens tilrådning, er kommunen 16. august 2016 invitert til samtale vedrørende kommunereformen. Fylkesmannen har i dette møtet orientert om at en jobber utfra et synspunkt om å tilrå en sammenslåing med Tana kommune.
- Kommunemøtet med Fylkesmannen har hatt til hensikt å anbefale Nesseby kommune, sammen med Tana kommune – å sette i gang en dialog og prosess som leder til et arbeid mot å vurdere en sammenslåing.
- Bakgrunnen for Fylkesmannens anbefaling til kommunene om å påbegynne et slik arbeid, med tanke på slutføring mot årsskiftet, er at kommunen(e) bør være tjent med noe mer håndfaste vurderinger om en kommunesammenslåing, slik at nødvendig eierskap og styring kan være tilstede, dersom et endelig resultat skulle tilsi kommunesammenslåing.
- Fylkesmannen har ikke mottatt kommunens egenvurdering av statusbildet, samt kommunens generelle egenvurdering opp mot kriteriene for god kommunestruktur.
- Kommunens kapasitet og kompetanse på tjenesteyting er varierende, med fremhevet kapasitet og kompetansen innfor plan og landbruk.
- Fylkesmannen vurderer det som naturlig at Tana og Nesseby kommune innleder dialog med den hensikt å utrede en mulighet for å danne en ny kommune.
- Fylkesmannen er av den formening at Nesseby og Tana kommune vil fremstå som en mer robust og sterkere kommune ved en sammenslåing. Sammenslåing av disse 2 kommunene vil sørge for at Nesseby og Tana blir endel av en ny kommune som har bedre kapasitet til å ivareta og videreutvikle lovpålagte oppgaver, både velferdstjenester og myndighetsoppgaver.
- Den nye kommunen vil fortsatt være liten med sine 4000 innbyggere gitt høy vekstalternativ, men fra et helhetlig og samordnet samfunnsutviklingsperspektiv, vil den ha et bedre grunnlag for en langsiktig og bærekraftig arealforvaltning. Kommunen vil ikke kunne karakteriseres som en robust kommune sett i lys av målene for god kommunestruktur. Likevel er dette et steg i retning av å utvikle en mer robust kommune.
- Hvordan det endelige inntekstbildet blir for den nye kommunen, er ikke fullstendig kjent, da endel rammebetingelser knyttet mot tospråklighetsmidler ikke er avklart. Den nye kommunen vil imidlertid utfylle hverandre på endel kompetanseområder og vil samlet sett fremstå styrket og vil få et potensial for mer effektiv administrasjon. I sum vil den nye kommunen bli mer robust ovenfor uforutsette hendelser.

- Nesseby og Tana kommuner er begge samisk språkforvaltningskommune. En sammenslåing av disse kommunene som begge er å betrakte som språkbevaringskommuner, hvor det samiske språk står sterkt, vil ytterligere kunne styrke den samiske identitet, kultur og derav styrking av det samiske språk, som isolert sett bør være et primærmål. Nesseby og Tana er begge i kategorien av de viktigste kommuner for Sametinget, i forhold til å styrke den samiske språkutviklingen og sammen kan de ytterligere styrke denne posisjonen.
- Tilgangen på økonomiske rammebetingelser er en forutsetning for styrking av språkutviklingen og for å gi god språkopplæring. Hvordan resultatet av dagens tilskuddordninger vil utvikle seg i en ny sammenslått kommune er fortsatt ukjent, men en forutsetter at basistilskuddet videreføres minst i samme omfang som dagens ordning.
- En sammenslått kommune mellom Nesseby og Tana vil fremstå som en styrket kommune. Arealet blir betydelig, men likevel fremstår kommunen relativt konsentrert om et antall tettsteder.
- Samlet vil det gi en liten styrkning av kompetansen, ved mer kompetanse og kapasitet innenfor samme kommune. Det vil medføre større avstand i organisasjonen, som kan motvirke habilitetsspørsmål. Plankompetansen styrkes samlet sett, som kan nyttes til nødvendige samfunnsutviklingsformål.
- Allerede interkommunale samarbeid mellom kun disse kommuner, kan ytes som en ren kommunal tjeneste og derav styrke folkevalgtrollen.

Folketallsutvikling og demografi

- Folketallet i Tana hadde i perioden 2002-2016 hatt en tilbakegang på 3,9 %, og hadde et folketall i 2016 på 2922 personer.
- SSBs hovedalternativ for befolkningsframskriving viser en nedgang til 2800 innbyggere i 2040, det vil si en reduksjon på 4,2 % fra 2016.
- En framskriving viser at andelen yrkesaktive pr pensjonist vil reduseres fra 3,5 i 2015 til 1,9 i 2040.

Syssetting og pendlerdata

- Det totale antallet sysselsatte som var bosatt i Tana var i 2015 på 1479 personer, en økning fra 2002 på 1,2 %. Av disse var 1206 sysselsatt i kommunen i 2015, mens 273 personer var registrert sysselsatt i en annen kommune.
- Det var flest som pendlet til Vadsø (50 personer), deretter følger Nesseby (36.), Alta (28) og Karasjøk (24) som de største pendlerkommunene.

Interkommunalt samarbeid

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Tana kommune

Tjenesteyting

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Tana kommune

Forvaltning

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Tana kommune

5.10.17 2027 Nesseby kommune

- Kommunen er nr. 365/428 for kommunebarometeret 2016

- Kommunen har vedtatt at kommunen vil forbli egen kommune etter kommunereformen. Kommunen åpner ikke for videre prosess med hensyn til kommunesammenslåing.

Fylkesmannens vurdering

- Det foreligger en kommunereformutredning i Øst-Finnmark utført av BDO, for kommunene Vadsø, Vardø, Berlevåg, Båtsfjord, Nesseby, Tana og Sør-Varanger. Utredningen omhandler innbyggernes synspunkt i forhold til en ny kommunestruktur.
- Kommunen har 27.05.16 utarbeidet et utkast til intensjonsavtale med Sør-Varanger kommune.
- Kommune selv er av den formening at de med få unntak er gode på tjenesteproduksjon. De ser ingen problemer med å være liten med tanke på tilstrekkelig distanse i forvaltningen.
- Fylkesmannens vurdering er at kommunen ved en del områder har betydelige utfordringer i tjenesteytingen, da primært knyttet til kapasitet- og kompetansesutfordringer.
- I arbeidet med fylkesmannens tilråding, er kommunen 16.august 2016 invitert til samtale vedrørende kommunereformen. Fylkesmannen har i dette møtet orientert om at en jobber utfra et synspunkt om å tilrå en sammenslåing med Tana kommune.
- Det er vist til at Nesseby ikke har gjennomført en selvstendig utredningsprosess mot Tana, slik fylkesmannen har sett som naturlig.
- Kommunemøtet med Fylkesmannen har hatt til hensikt å anbefale Nesseby kommune, sammen med Tana kommune – å sette i gang en dialog og prosess som leder til et arbeid mot å vurdere en sammenslåing.
- Bakgrunnen for Fylkesmannens anbefaling til kommunene om å påbegynne et slik arbeid, med tanke på slutføring mot årsskiftet, er at kommunen(e) bør være tjent med noe mer håndfaste vurderinger om en kommunesammenslåing, slik at nødvendig eierskap og styring kan være tilstede, dersom et endelig resultat skulle tilsi kommunesammenslåing.
- Kommunens løsning på de fremtidige utfordringer synes være å satse på fortsatt identitetsbygging, verne om de gode tjenester for sine innbyggere og søke samarbeidsløsninger der kommunen ikke strekker til med kompetanse eller kapasitet.
- Selv om kommunen har hatt en positiv befolkningsutvikling den aller seneste tid, er det en realitet at kommunen trolig vil fremstå som en av de kommunene med færrest innbyggere i fylket. Lagt til grunn SSB høyeste vekstanslag og framskriving frem mot 2040, vil kommunen fortsatt være noe i overkant av 1000 innbyggere. Det er grunn til å anta at Nesseby i overskuelig fremtid vil være en meget liten kommune i antall innbyggere.
- Med et så begrenset innbyggertilfang vil det alltid følge med utfordringer i tjenesteytelsen, hvor begrenset kompetanse og kapasitet i neste omgang vil gi seg utslag i kvaliteten på tjenestene.
- Fylkesmannen er av den formening at Nesseby og Tana kommune vil fremstå som en mer robust og sterkere kommune ved en sammenslåing. Sammenslåing av disse 2 kommunene vil sørge for at Nesseby og Tana blir endel av en ny kommune som har bedre kapasitet til å ivareta og videreutvikle lovpålagte oppgaver, både velferdstjenester og myndighetsoppgaver.
- Den nye kommunen vil fortsatt være liten med sine 4000 innbyggere gitt høy vekstalternativ, men fra et helhetlig og samordnet samfunnsutviklingsperspektiv, vil den ha et bedre grunnlag for en langsiktig og bærekraftig arealforvaltning. Kommunen vil ikke kunne karakteriseres som en robust kommune sett i lys av målene for god kommunestruktur. Likevel er dette et steg i retning av å utvikle en mer robust kommune.
- Hvordan det endelige inntekstbildet blir for den nye kommune, er ikke fullstendig kjent, da endel rammebetingelser knyttet mot tospråklighetsmidler ikke er avklart. Den nye kommunen vil imidlertid utfylle hverandre på endel kompetanseområder og vil samlet sett fremstå styrket og vil få et potensial for mer effektiv administrasjon. I sum vil den nye kommunen bli mer robust ovenfor uforutsette hendelser.
- Nesseby og Tana kommuner er begge samiske språkforvaltningskommuner. En sammenslåing av disse kommunene som begge er å betrakte som språkbevaringskommuner, hvor det samiske språk står sterkt, vil ytterligere kunne styrke den samiske identitet, kultur og

derav styrking av det samiske språk, som isolert sett bør være et primærmål. Nesseby og Tana er begge i kategorien av de viktigste kommuner for Sametinget, i forhold til å styrke den samiske språkutviklingen og sammen kan de ytterligere styrke denne posisjonen.

- Tilgangen på økonomiske rammebetingelser er en forutsetning for styrking av språkutviklingen og for å gi god språkopplæring. Hvordan resultatet av dagens tilskuddordninger vil utvikle seg i en ny sammenslått kommune er fortsatt ukjent, men en forutsetter at basistilskuddet videreføres minst i samme omfang som dagens ordning.
- Nesseby har i kommunereformen vært i prosess med Sør-Varanger om en mulig sammenslåing. Arbeidet har ledet til et utkast til intensjonsavtale, men prosessen har stanset opp og begge kommuner stemte mot sammenslåing.
- Fylkesmannen finner ikke et sammenslåingsalternativ mellom Nesseby og Sør-Varanger som naturlig. Primært er dette knyttet opp mot et avstandsargument, hvor det er 123 km mellom kommunesentrene. I tillegg er denne avstanden i mellom sentrene preget av store avstander uten befolkning, noe spredtbygd bosetting, supplert med tettsteder som Bugøyfjord og Neiden, tilhørende Sør-Varanger. Mellom kommunesentret i Nesseby og Bugøyfjord er det 60 km. Bugøynes er likeså en mindre bygd i Sør-Varanger med samme avstand fra kommunesentret i Nesseby, dog ligger ikke denne langs E6, men i enden av fylkesvei 355. Selv i disse mindre bygdene i Sør-Varanger kan avstanden til eget kommunesenter allerede føles betydelig.
- Fylkesmannen kan ikke se at det foreligger naturlige primærtjenester som kan effektiviseres ved en slik sammenslåing. Likevel kan en for en del plantjenester tilføre mer kompetanse, stabilitet og avstand, men dette fremstår mer naturlig mot en kommune som Tana.
- Sammenslåing av Nesseby og Sør-Varanger vil fra Sametingets side fordre at den nye kommunen blir en samisk språkforvaltningskommune, derav at språktilbudet i Sør-Varanger vil måtte utvides.
- En sammenslått kommune mellom Nesseby og Tana vil fremstå som en styrket kommune. Arealet blir betydelig, men likevel fremstår kommunen relativt konsentrert om et antall tettsteder.
- Samlet vil det gi en liten styrkning av kompetansen, ved mer kompetanse og kapasitet innenfor samme kommune. Det vil medføre større avstand i organisasjonen, som kan motvirke habilitetsspørsmål. Plankompetansen styrkes samlet sett, som kan nyttes til nødvendige samfunnsutviklingsformål.
- Allerede interkommunale samarbeid mellom kun disse kommuner, kan ytes som en ren kommunal tjeneste og derav styrke folkevalgrollen.

Folketallsutvikling og demografi

- Folketallet i Nesseby hadde i perioden 2002-2016 hatt en tilbakegang på 0,7 %, og hadde et folketall i 2016 på 959 personer.
- SSBs hovedalternativ for befolkningsframskriving viser en oppgang til 1100 innbyggere i 2040, det vil si en økning på 14,7 % fra 2016.
- En framskriving viser at andelen yrkesaktive pr pensjonist vil reduseres fra 2,9 i 2015 til 2,7 i 2040.

Syssetting og pendlerdata

- Det totale antallet sysselsatte som var bosatt i Nesseby var i 2015 på 414 personer, en nedgang fra 2002 på 1,7 %. Av disse var 262 sysselsatt i kommunen i 2015, mens 152 personer var registrert sysselsatt i en annen kommune.
- Det var flest som pendlet til Vadsø (55 personer), deretter følger Tana (49), Sør-Varanger (12) og Tromsø (9) som de største pendlerkommunene.

Interkommunalt samarbeid

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Nesseby kommune

Tjenesteyting

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Nesseby kommune

5.10.18 2028 Båtsfjord kommune

- Kommunen er nr. 428/428 for kommunebarometeret 2016.
- Kommunen har vedtatt å stå som egen kommune.
- Det ble avholdt folkeavstemning i Båtsfjord kommune om kommunesammenslåing i juni 2016. Andelen nei-stemmer var på 74 % for å fortsatt bestå som egen kommune. Valgdeltakelsen var på 10 %.

Fylkesmannens vurdering

- Det foreligger en kommunereformutredning i Øst-Finnmark utført av BDO, for kommunene Vadsø, Vardø, Berlevåg, Båtsfjord, Nesseby, Tana og Sør-Varanger. Utredningen omhandler innbyggernes synspunkt i forhold til en ny kommunestruktur.
- Lagt til grunn en positiv befolkningsvekst i hovedalternativet vil kommunen kunne vokse til 2500 innbyggere frem mot 2040. Båtsfjord har majoriteten av sine innbyggere i tettstedet Båtsfjord, som gir sentraliserte tjenester innenfor et begrenset område.
- Båtsfjord kommune, i likhet med de fleste små og middelstore kommuner i Finnmark utfordringer med å kunne tilby stabilt gode tjenestetilbud, på grunn av utfordringer knyttet til små fagmiljø og stor sårbarhet ved vakanser og sykdom.
- Vurderingen er imidlertid at kommunen har en effektiv tjenesteproduksjon innenfor enkeltsektorer. I andre sektorer er det utfordringer med hensyn til kapasitet for å utvikle tjenesteområdet.
- Fagmiljøene i de ulike sektorene er små, og det er ikke gitt at forutsetningene som skal til for å levere robuste tjenester er tilstede.
- Det er Fylkesmannens vurdering at Båtsfjord i første omgang, på mellomlang sikt bør søke løsninger for å inngå i ny kommune, slik at en i større grad kan utvikle kvaliteten i tjenestene til innbyggerne samt ha bredere fokus på arbeid med næring- og samfunnsutviklingen.

Folketallsutvikling og demografi

- Folketallet i Båtsfjord hadde i perioden 2002-2016 hatt en tilbakegang på 8,1 %, og hadde et folketall i 2016 på 2211 personer.
- SSBs hovedalternativ for befolkningsframskriving anslår en oppgang til 2500 innbyggere i 2040, det vil si en økning på 13,1 % fra 2016.
- En framskrivning viser at andelen yrkesaktive pr pensjonist vil reduseres fra 4,8 i 2015 til 3,0 i 2040.

Syssetting og pendlerdata

- Det totale antallet sysselsatte som var bosatt i Båtsfjord var i 2015 på 1096 personer, en nedgang fra 2002 på 18,1 %. Av disse var 1015 sysselsatt i kommunen i 2015, mens 81 personer var registrert sysselsatt i en annen kommune.

- Det var flest som pendlet til Tromsø (11 personer), deretter følger Vadsø (10), Tana (10) og Sør-Varanger (10) som de største pendlerkommunene.

Interkommunalt samarbeid

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Båtsfjord kommune

Tjenesteyting

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Båtsfjord kommune

Forvaltning

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Båtsfjord kommune

5.10.19 2030 Sør-Varanger kommune

- Kommunen er nr. 418/428 for kommunebarometeret 2016.
- Kommunen har vedtatt å bestå som egen kommune.
- Kommunen har ført samtaler med Nesseby kommune om mulig sammenslåing og utarbeidet et utkast til intensjonsavtale.

Fylkesmannens vurdering

- Det foreligger en kommunereformutredning i Øst-Finnmark utført av BDO, for kommunene Vadsø, Vardø, Berlevåg, Båtsfjord, Nesseby, Tana og Sør-Varanger. Utredningen omhandler innbyggernes synspunkt i forhold til en ny kommunestruktur.
- Innbyggerundersøkelsen viste at kommunens innbyggere ikke ønsket en kommunesammenslåing med nabokommuner.
- Sør-Varanger kommune er den tredje-største kommunen i Finnmark, målt i innbyggertall, og den største i Øst-Finnmark. Kommunen vil de neste 20 år vokse med ca. 1000 innbygger basert på hovedalternativet.
- Kommunen har hatt svake regnskapsresultat fra 2008 til dagens dato, hvor netto lånegjeld pr. innbygger i samme periode er mer en doblet. Kommunen har betydelige utfordringer i økonomiforvaltningen.
- Som tjenesteyter er kommunen jevnt god på en del områder, så som plan, barnehage, skole. Samtidig har kommunen potensiale for ytterligere tjenesteforbedring på en rekke områder.
- Generelt sett har kommunen stabile fagmiljø med god kompetanse. Kommunen leverer tjenester til befolkningen av tilfredsstillende kvalitet. Når det gjelder planlegging, har kommunen håndtert dette godt, sett i lys av flere og store utbyggingsprosjekter. Dette avspeiles i en stabil og kompetent fagmiljø.
- Med hensyn til å søke nære og naturlige kommuner som samarbeidspartnere for å eventuelt danne ny kommune, oppleves en avstandsmessig utfordring. Det er 120 km til nærmeste kommunesenteret som er Varangerbotn i Nesseby kommune.
- Fylkesmannen anbefaler at kommunen i et langsiktig perspektiv fortsetter arbeidet med en utvikling mot større sammenslåtte kommuner som kan gi ytterligere robuste tjenestemiljø. Men at kommunen inntil dette er modent og klart, fortsetter som selvstendig kommune.

Folketallsutvikling og demografi

- Folketallet i Sør-Varanger hadde i perioden 2002-2016 hatt en framgang på 6,4 %, og hadde et folketall i 2016 på 10227 personer.
- SSBs hovedalternativ for befolkningsframskriving anslår en nedgang/oppgang til 11200 innbyggere i 2040, det vil si en økning på 9,5 % fra 2016.
- En framskrivning viser at andelen yrkesaktive pr pensjonist vil reduseres fra 4,5 i 2015 til 2,8 i 2040.

Syssetsetting og pendlerdata

- Det totale antallet sysselsatte som var bosatt i Sør-Varanger var i 2015 på 5116 personer, en økning fra 2002 på 9,2 %. Av disse var 4641 sysselsatt i kommunen i 2015, mens 475 personer var registrert sysselsatt i en annen kommune.
- Det var flest som pendlet til Tromsø (65 personer), deretter følger Oslo (64), Vadsø (60) og Alta (39) som de største pendlerkommunene.

Interkommunalt samarbeid

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Sør-Varanger kommune

Tjenesteyting

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Sør-Varanger kommune

Forvaltning

Det vises til vedlegg 6.3 Statusbilde/arbeidshefte for Sør-Varanger kommune

6 VEDLEGG

6.1 Oppsummert prosess og vedtak – kommunereformen i Finnmark

Påfølgende tabell viser hvilke prosesser som er ført, samt hvor det har vært arbeidet med intensjonsavtaler og innbyggerhøringer i Finnmark under kommunereformperioden.

Hvem foreligger det intensjonsavtale mellom? Er denne politisk vedtatt?

KOMMUNE	INNBYGGERE PR 1.1.16	KOMMUNESTYRETS VEDTAK M/DATO	ÅPNER FOR VIDERE PROSESS	INTENSJONSAVTALE	EVT RESULTAT AV FOLKEAVSTEMNING M/DATO				EVT RESULTAT AV INNBYGGERUNDERSØKELSE M/DATO		
					Ja	Nei	Vet ikke/blank	Deltakelse %	Ja	Nei	Vet ikke
Vardø	2137	Kommunestyret vedtok at Vardø skal bestå som egen kommune. Det videre arbeidet med kommunesammenslåing med Vadsø kommune avsluttes.	Nei	Vadsø/Vardø		X			X		
Vadsø	6160	Kommunestyret vedtok i denne omgang å ikke slå seg sammen med Vardø. Kommunestyret er åpent for videre drøftinger om samarbeid/sammenslåing med aktuelle nabokommuner.	Ja	Vadsø/Vardø		X			X		
Hammerfest	10455	Kommunestyret har vedtatt å søke om sammenslåing med Kvalsund kommune.	Vedtatt sammenslåing	Hammerfest, Kvalsund, Måsøy	X			24 %			
Kautokeino	2956	Kommunestyret har vedtatt at Kautokeino skal bestå som egen kommune	Nei								
Alta	20097	Kommunestyret i Alta tar til etterretning at resultatene etter folkeavstemningene i Kvænangen og Loppa har vist stor motstand mot kommunesammenslåing. Kommunestyret opprettholder imidlertid ønsket om en sammenslåing med Kvænangen og Loppa kommune, dersom dette blir aktuelt på et senere tidspunkt.	Ja	Alta, Loppa, Kvænangen		X					
Loppa	951	Kommunen har vedtatt å stå alene	Nei	Alta, Loppa, Kvænangen i Troms	X			56,4 %			

Hasvik	1054	Kommunen har vedtatt å stå alene.	Nei			X					
Kvalsund	1035	Kommunestyret vedtok at Kvalsund kommune søker om sammenslåing med Hammerfest med virkning fra 1. januar 2020	Vedtatt Sammenslåing	Hammerfest, Kvalsund, Måsøy	X			60,5 %			
Måsøy	1215	Kommunestyret har vedtatt å si nei til kommunesammenslåing og vil fortsette som egen kommune.	Nei	Hammerfest, Kvalsund, Måsøy	X			53 %			
Nordkapp	3276	Kommunestyret har vedtatt å gå r for 0-alternativet med gode samarbeidsløsninger med nabokommuner.	Nei			X					
Porsanger	3978	Kommunestyret har vedtatt å bestå som egen kommune	Nei			X					
Karasjok	2668	Kommunestyret har vedtatt å fortsette som egen kommune	Nei			X					
Lebesby	1318	kommunestyret vedtok at Lebesby kommune skal bestå som egen kommune. Lebesby kommune skal fortsette samarbeidet med andre kommuner	Nei	Lebesby, Gamvik							
Gamvik	1139	Kommunestyret stoppet prosessen med Lebesby med begrunnelse av at konsekvensene blir for store for den kommunen som ikke får kommunesentret	Nei	Lebesby, Gamvik							
Berlevåg	1000	Kommunestyret har vedtatt at kommunen primært ønsker å bestå som egen kommune. Ved eventuelt påtvungen sammenslåing så foretrekkes en storkommune i Øst-Finnmark	Ja, dersom tvang						X		
Tana	2922	Prosessen er avsluttet fra kommunens side. Nesseby som er den mest aktuelle kommunen for sammenslåing, ønsker ikke sammenslåing med Tana kommune. Kommunestyret mener at endring i kommunestruktur må baseres på frivillighet og Tana kommune kan ikke «tvinge» seg på kommuner som ikke ønsker sammenslåing. Kommunestyret har vedtatt å avslutte arbeidet med kommunesammenslåing og går videre med å utvikle flere samarbeid med aktuelle nabokommuner.	Ja, dersom frivillighet						X		
Nesseby	959	Kommunestyret har vedtatt at kommunen skal forbli egen kommune etter kommunereformen.	Nei	Sør-Varanger, Nesseby – ikke ferdigstilt	X			51 %	?		
Båtsfjord	2211	Kommunestyret har vedtatt å fortsette som egen kommune	Nei		X			10 %	X		
Sør-Varanger	10227	Kommunestyret har vedtatt at kommunen skal bestå som egen kommune. Kommunestyret vil i denne omgang ikke vedta sammenslåing	Nei	Sør-Varanger, Nesseby – ikke		X			X		

		med Nesseby kommune.		ferdigstilt							
--	--	----------------------	--	-------------	--	--	--	--	--	--	--

6.2 Demografi – aldersfordelt per kommune

6.3 Kommunebilder

I sammenheng med de prosessene som fylkesmannen har ført mot kommunen under reformen, er det utviklet et kommunebilde pr kommune i fylket. Dette inneholder fylkesmannens vurderinger dels innfor rollene som tjenesteyting, myndighetsutøvelse, samfunnsutvikler og kommunen som demokratisk arena. Disse vurderingene er alle forsøkt etterprøvet med kommunens egenvurdering av disse omtalte forhold. Ikke alle kommuner har gjennomført denne øvelse, som skal resultere i en beskrevet egenoppfatning av de gitte kriterier for en god kommunestruktur.